

545171171

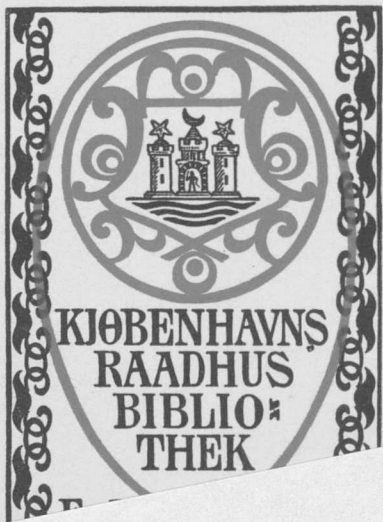

101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER

99.4 Wilde, Alex Wi

RHB

KJØBENHAVNS
RAADHUS
BIBLIOTEK

Erindringer fra før jeg blev Løjtnant.

ERINDRINGER

FRA

FØR JEG BLEV LØJTNANT.

AF

KOMMANDØR WILDE.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN).

FR. BAGGES BOGTRYKKERI.

1885.

99.4
Wi

FORORD.

Den Velvilje, hvormed flere Blade omtalte min lille Bog: «Erindringer om Jerichau og Thorvaldsen ombord i Fregatten Rota 1838» og især den Yttring, at jeg burde supplere disse Erindringer med flere Billeder fra den gamle Tid, navnlig fra mine Kadetaar, fristede mig, og jeg har fulgt denne Opfordring.

Noget af hvad jeg har skrevet er Selvbibliografi, og dette er ligesom det øvrige meddelt saaledes, som det nu, efter lang Tids Forløb, har fremstillet sig for mig. Skulde jeg have gengivet mine Indtryk saa friske og umiddelbare, saa barnlige og naive, som dengang jeg for mange Aar siden modtog dem, maatte jeg have været Digter.

Da jeg har skrevet efter Hukommelsen uden en eneste Optegnelse at støtte mig til, kan der være Unøjagtigheder i Rækkefølgen af det fortalte, men alt er saa nær muligt Sandhed. Iøvrigt taaler Bogen kun en flygtig Gennemlæsning og gør ikke Fordring paa at tages au sérieux.

Kjøbenhavn den 22de August 1885.

Alex Wilde.

I denne Bog

omtales blandt andet:

- I. Nyborg for omtrent halvfjerdsindstve Aar siden med Valmuer, Slaveri og Kommandanter, at jeg, bestemt for Søen, sendes paa Landet,
- II. idyllisk Liv paa Hindemae, et Gods halvanden Mil fra Nyborg,
- III. Rejse til Kjøbenhavn, dengang ikke saa lige at komme ind i om Natten,
- IV. vor unge Flaade, efter at Engelskmanden havde gjort rent Bord paa Værftet,
- V. hvorledes man blev Søkadet, derunder Prygl og andre Behageligheder,
- VI. at jeg, elleve Aar gammel, sendes tilsøs ombord i Kadetskibet; Mildhed og Overbærenhed var Kontrabande, Bornemann, der forlader Danmark ligesaa ufrivilligt, som Donner frivilligt, Søkadetternes Undervisning; paa visse Dage varede den over det halve Døgn og endte med Tamp, Søturen 1832 med Fregatterne Nymphen og Havfruen, i hvilken sidste Frederik VII, som Prins, var med, at vi mandede Ræer i Sne og Blæst, mens de høje Herskaber fik varm Frokost, og næsten Halvdelen af Mandskabet Tyfus bag efter, en anskudt Tøndes Hevn over Kanonen, der sprang,

- VIII. Politik, baade inden- og udenlandsk,
det Kongelige Teater og dets Støtter,
Udstillingen, med Strøbemærkninger over nogle af
Malerkunstens Mestre,
Forslag til et «Galleri Marstrand»,
- IX. Akademilivet paa Underofficers Kamrene,
mislykket Attentat paa at overrumple Officers-Examen
tillands Anno 1836,
nogle Kadetter, som more sig og en Matros, der
drukner,
- X. en uheldig Ridetur i Nyborg, som dog ender heldigt,
hvorledes jeg, efter en ligesaa god Examen tilsøs
1836 som slet tillands 1837, i Kancellistil udnævnes
til Sekond-Løjtnant.
-

I.

For mere end syv Gange ti Aar siden, da jeg første Gang saa' Dagens Lys i Nyborg, var denne lille By en Fæstning med blodrøde Valmuer uden om Voldene. Fæstningen er forsvunden, men Valmuerne blomstre frodig og ere rødere end noget andet Sted. Man siger, fordi Jorden er gødet med Blodet af de mange spanske Kavalleri-Heste, hvis Ryttere, efter at have skudt og begravet deres Gangere, gik ombord i den engelske Flaade,*) for hjemme i Spanien at slaas med Napoleon.

I min Barndom fortalte man ligeledes, at hver Sommer, naar Valmuerne vare ved at springe ud, vrinskede alle disse Heste nede i

---

*) I Aaret 1808.

Jorden, for at faa de gamle Kavallerister til at ride sig hjem. De ædle Dyr vilde ogsaa slaas.

Selv erindrer jeg ikke at have hørt saadanne underjordiske Kampraab, derimod, at jeg fem Aar gammel deserterede fra Frøken Holms Pigeskole og blev sat i Kaptejn Künels Drengeskole, for blandt andet at studere Badens latinske Grammatik; men enten var den for tyk for mig, eller jeg for tyk i Hovedet til den.

Intet staar dog mere lyslevende for mig, end at min gode Ven Ole Suhr i et Drengeselskab hos Vagtskibschefen, der boede inde i Nyborg, overklaskede min Hals med en levende Rødspætte. Oprørt i mit inderste, vaad i Nakken og paa Kraven styrtede jeg ud i Køkkenet til Fruen med den Erklæring, at nu gik jeg hjem. Hendes høflige, men iskolde Svar: «Ja gør kun det, min Dreng,» betog mig aldeles, da jeg saa sikkert havde ventet, at hun vilde have holdt paa mig. For stolt til at krybe til Korset, maatte jeg fløv og flad tøfle af, men, hvor det kneb at komme forbi Kransekagen. Endnu knejser dens Top med Sukkervagtskibet for mig, og aldrig glemmer jeg Fruen den Spas.

Hvad jeg erindrer om Datidens Nyborg, drejer sig mest om Slaveriet, der laa klos op til Kommandant-Boligen, saaledes, at det hele var omgivet af Vand.

Fæstnings-Slaverne havde graa Dragter med sortebrune Distinctioner á la Harlequin og for et Syns Skyld Jærning med Lænke om det ene Ben neden for Buxerne, som kun naaede til Knæerne; en Klædedragt, der for Buxernes Vedkommende ikke var ulig mange i Nutiden omrejsende Englænderes og vore egne Velociped-Rytteres.

Alle vare gode Venner med Slaverne, der uden Bevogtning arbejdede hos Borgerne som Tillidsmænd, ja gjorde Tjeneste som Goldammer. Hos Kommandantens vare de ligefrem uundværlige som opvartende Kavalerer; blev der ringet paa Portklokken, lukkede en Slave op, og var det en Visit, meldte en anden af disse Herrer den hos Herskabet.

Kommandanten var deres Afgud. En Slave, hvis Kniv havde været vel nær en Medbroders Lunger, skulde af med Livet en Fredag; men ifølge Kompromis med Kommandanten, der gjerne vilde overvære sin Vens Henrettelse og

Stejlesætning, lod Slaven sig imidlertid expedere over i den anden Verden allerede om Torsdagen, da Kommandanten skulde til Middag paa en af Herregaardene om Fredagen. «Herregud», sagde Slaven, «skulde jeg ikke med Fornøjelse gøre Dem den lille Tjeneste, Hr. Kommandant, De som i den lange Tid, jeg har nydt den Ære at staa under Deres Kommando, har været saa føjelig og opmærksom mod mig, og det er s'gu ogsaa lige fedt, enten jeg stikker af idag eller imorgen.» Heldigvis bragte Fredagsposten fra Kjøbenhavn ikke Hans Majestæts Benaadning.

Lige saa meget en Kommandant paa denne Maade var Herre over andres Liv og Lemmer, lige saa lidt var han det over sit eget Ansigt. Da en Oberst, hvis Stilling havde fordret Knebelsbart, blev udnævnt til Kommandant, var denne Officer nødt til allerunderdanigst at ansøge om fremdeles at maatte bære sin militære Prydelse mellem Næse og Mund, idet en saadan Distinction ikke var reglementeret for en Kommandant. Ansøgningen blev allernaadigst bevilget, men det Kongelige Reskript frem-

hævede udtrykkelig, at det var «uden videre Følger for Fremtiden.»

Iøvrigt hvilede der over Byen en næsten utrolig Stilhed. Den afbrødes kun, naar Brevposten, den saakaldte Kuglepost, der lignede en Citron, to Gange om Ugen kilede gennem Byen paa Vejen til Kjøbenhavn, alt hvad Remmer og Tøj kunde holde og lige saa ofte den modsatte Vej ad Hamborg til, eller naar de røde, stive Holstensvogne med Passagerer og Pakkepost rullede tungt hen ad Stenbroen, saa Husene rystede, eller naar Efterretningen om en Verdens Begivenhed satte Byen paa den anden Ende, som da Hamborgposten meldte, at Englænderne havde faaet Livet af den store Napoleon.

Nej! Med al sin dejlige Beliggenhed, lystig var Nyborg ikke; en varm Sommerdag blev lang, naar man havde spist Klokken et og ventede paa Sengetid.

Men som jeg en Eftermiddag sad i Vinduet, gabende i stille Fortvivlelse over Livets Kedsommelighed, og talte Kirkeuhrets Klokkelag, ét for hvert Kvarter, blev pludselig den

dødlignende Stilhed afbrudt paa det allerførnøjeligste.

Dundrende Kanonskud fra Søen fik Ruderne til at klirre, Hundene til at hyle, Damerne til at titte ud af Vinduerne og Byens Borgere til at trave gennem Strandporten med Pibe i Munden ned paa Skibsbroen. Det var Kadetskibet, som efter at have opankret, saluterede Fæstningen. Den brave Kommandant blev imidlertid Svaret skyldig, da alle Artilleristerne havde sig en glad Skovtur, men Trommen blev rørt, og Manden, der hamrede løs paa Kalveskindet, opfordrede til at møde paa Postgaarden hos Schalburgs, for at enes om de uventede Gæsters Modtagelse.

Næste Morgen knaldede Fæstningen sit Svar af, og Skibets Officerer og Kadetter indbødes til Bal om Aftenen paa Raadstuen.

Foruden de mange Damer, der bestormede Byens eneste Modehandel for at hjælpe paa Balstadsen, myldrede det paa Gaderne med Søkadetter, og da jeg saa' dem, var jeg færdig.

Meget havde jeg set. Kammerherrens paa Juelsberg og Baronens paa Holckenhavn med deres fire Heste og Kusk og Tjener i Livrée

komme kørende til Byen, ikke at tale om Grevens fra Glorup, for det var endnu det allerfineste. Ja, og Vægteren og begge Politibetjentene i Galla gratulere Nytaar, og Byfogden, Præsten og alle Officererne i strammeste Puds marschere til Cour hos Kommandanten paa Kongens Fødselsdag den 28de Januar.

Men Søkadetter! det var noget andet.

Lad gaa med de sribede Buxer, den hvide Halsklud op om Kinderne, de stive Fadermordere med Spidser imod Næsen, den blaa Trøje med glorød guldtrisset Krave og den høje Cylinder-Filtehat. Det kunde man maaske have modstaaet, men Dolken i Skuldergehæng over Trøjen — umuligt.

Snart efter var jeg indskreven i Søetatens Kongelige Kalender til Kadet, hvilket min Fader,*) som gammel Søofficer med sin store Guldmedalje fra 2den April 1801, altid havde ønsket. Men han maatte ud med hundrede blanke Daler i Indskrivnings-Penge; et ringe Ækvivalent mod de 17,000 Rigsdaler, det kostede «Kongens Kasse» at lave en Sekond-Løjtnant i Søetaten.

---

*) Var Strøm- Told og Konsumtions Inspektør i Nyborg.

Da Künels Skole var en Proppeanstalt, fra hvilken Drengene avancerede op i Byens lærde Skole, passede den heldigvis ikke mere for mig. Desuden hyldede mine kære Forældre den rigtige Anskuelse, at det ubundne Liv paa Landet havde meget tilfælles med det frie Liv paa Søen, og det blev derfor ordnet saaledes, at jeg, førend min Dressur til Kadet begyndte i Kjøbenhavn, skulde ud paa Landet.

Min gode Stjerne valgte Hindemæe, en Herregaard med alle mulige Behageligheder af Bøndergods, Skov og Kirker, halvanden Mil fra Nyborg. Ejeren var Hr. Mourier, der med Hustru og to af Børnene, Peter og Josephine, begge lidt ældre end jeg, beboede Gaarden tillige med en Veninde af Fruen, en yngre Husjomfru og en Informator, Hr. Seminarist Jensen.

En smuk Dag i Begyndelsen af Januar 1823 mødte Mouriers Livkusk Adam med Pisk i Haanden og meldte, at Vognen holdt oppe hos Agentens. Blot et Bitte-Ærinde, mens Bæsterne fik Fo'er, saa kom han strax for at hente lille Alexander. Med en Snaps og et Glas Øl i Livet stavrede han afsted i sin

hjemmelavede graagrønne Langfrakke over den lyserøde Vest med blanke Tinknapper, og under Graad og Tænders Gnidsel gjorde man mig færdig til at køre.

Det trak imidlertid ud med Vognen. Lige saa ædru Adam var hjemme paa Gaarden, lige saa kanonfuld var han ude og navnlig i Nyborg, hvor han for ethvert Ærinde, og de vare mange, kvitterede, som han sagde, med en Dram. Og da var Farten fra ham.

Endelig holdt han for Døren med sine røde Heste, rød Fjælevogn og et Par Kinder, der blussede omkap med Heste, Vogn og Vest, og grædende rullede jeg bort fra mit første Hjem.

Uagtet Adam dinglede svært, klarede han sig dog i Gaderne, over Torvet og forbi Slave-riet, udenfor hvilket mange af mine Venner gjorde Honnørs; men idet de sendte mig de bedste Ønsker for Fremtiden, tænkte jeg mindst paa, at de skulde faa Andel i denne. Det kneb derimod for Adam at holde Tungen lige i Munden gennem den lange smalle Landport i Volden, og nær havde vi maset en Ko mod Muren.

Saa langt, men heller ikke længere, magtede han Vognstyret. Da Hestene hørte ham snorke, sloge de over fra Luntetrav til Skridtgang, og for Selskabs Skyld sov jeg med.

Ved Aunsløv standsede Dyrene. Bommanden havde lukket Bommen og vi vaagnede først, efter at en Lanterne var stukken os i Næsen med det berettigede Udbrud: «Hvad Satan! sover I, Karle!»

Med en drøj Ed kastede Adam sig halvvaagen helt over i det højre Hjørne af Agestolen og slog sit ene Frakkeskøde tilside, for med den venstre Haand at hale en Firskilling op af Buxelommen; men da det var mere, end han formaaede, stak Bommanden sin egen store Næve ned i Dybet og frelste sine Bompunge.

Nu blev der lukket op, og det gik atter hen ad Landevejen, som det bedst kunde. Heldigvis kendte Hestene Vejen og drejede ved Ullerslev ganske rigtig af tilvenstre. Men Heste ere kun Heste, og bums! der laa hele Historien i Grøften, hvor vi bleve liggende til nogle hjemvendende Husmænd hjalp os paa ret Køl.

Adam havde pludselig forvundet sin Rus, og efter at have faaet mit Løfte om at holde Mund, svingede han rask forbi Møllen, passerede Broen over den, kørte ind paa Gaarden, langs Møddingerne, op mellem de høje Lindetræer, der adskilte Avlsgaarden fra Borggaarden, og under mægtige Glam af to store Lænkehunde, Sultan og Sancho, holdt han galant foran en stor, høj Stentrappe, midt paa den hvide, statelige Hovedbygning,

---

II.

Modtagelsen paa Hindemae var storartet med Kys tilhøjre og Kys tilvenstre. Om det saa var. Stuehundene vilde de være med, og havde Fruen ikke holdt paa mig, var jeg væltet for anden Gang.

Fra den store Vestibule kom man ind i den høje Dagligstue. To hjemmestøbte Tællelys paa Bordet foran Sofaen og to paa et Sidebord med en dampende Kobber-Maskine sammen med en lystig Ild i den massive Kakkelovn, hvor der laa stegte Æbler i det underste Rum og Potpourri i det øverste, gav baade Hygge og Humør, og det kan nok være, at den varme The og det friske Franskbrød med nykærnet Smør var noget, der smagte.

Mit nye Hjem fik ogsaa hurtig Glans og Farve. Alt havde Betydning og blev indregi-

streret i min Hukommelse eller rettere i mit Hjærte. Hver Dag blev mærket, og der var Forslag i Tiden. Et Aar havde en Udstrækning, som, over for den Fart, hvormed det klemmer paa i den højere Alder, er en Kæmpe mod en Lilleputte.

Navnlig var Foraaret fyldigt. Det begyndte saa smaat at pusle, naar det trearmede Helligtrekongers Lys med Krudt i var futtet af under hele Besætningens Jubel. Da kom der Grøde, om ikke i Jorden, saa dog i os Børn, og selv om Sne og Is endnu havde Overtaget, skulde vore smaa rappe Næver nok faa op-rodet en eller anden lille Bebuder om, at der var slaaet Pur i den slumrende Natur, og at den snart vilde være under Opmarsch

Med de Grøftekanter, hvor Solen havde frit Spil, holdt vi stadig Udkig for at fange det første nyfødte Græsstraa, som i barnlig Enfold havde vovet sig frem foran de ældre med Almanaken bedre kendte Søskende.

Naar saa Vintergækken viste sig, galdt det om med dette Sejerstegn fra den overvundne Kulde at bene af op til den kære

Husmoder, for at den lille spæde Blomst kunde prange paa hendes Sybord.

Men var Gækken sluppen løs af sit lange Fangenskab, gik det Slag i Slag med Erkendelsen af, at nu var det Vaar, selv om en ublid Nattefrost engang imellem krøllede Toppen paa den kække Krokus.

Og med Foraaret kom der Liv overalt, ikke alene paa Mark og Eng, men ogsaa i Dyr og Mennesker. Fire, ofte sex Heste dampede foran Ploven med et Føl som Klown. Smaalammene sprang mimrende omkring den tøjrede Mama, imens hun med sin spidse kolde Snudetip udsøgte det fineste Græs for at aflevere det som ægte Faaremælk til de forslugne Børn, der huggede i sig det bedste de havde lært. Drengene blæste paa Pilegrens-Fløjte, og Jakob Skomager, der gjorde Gartner-Arbejde i sine ædru Timer, begyndte saa smaat i Haven, men var ærgerlig paa os Børn, naar vi fandt Violer før han — og det gjorde vi altid.

Og hvor deilig var ikke en stille Majdags Aften, med de hvidmalede Havedøre aabne, og med store og smaa nede i Haven for at

syne det, som allerede havde udfoldet sig og for at se paa, at der, efter at være gravet og revet, blev afstukket Bede, trampet Gange, plantet, saat og tilsidst vandet? Og hvor vare vi ikke lykkelige ved Tanken om al den Herlighed, der skulde komme op af Jorden! Men det var svært at faa os Børn i Seng; den nedgaaende Sols disige, lidt tilslørede Farvepragt holdt paa os. Lykkedes det endelig, var det ikke før Mosekonen begyndte at brygge ude paa Engene, og det sidste af Aftenklokkens tre Gange tre Bedeslag havde lydt til os oppe fra Skjellerup Kirketaarn.

Og hvad havde det ikke at betyde, naar lidt længere hen i Tiden Pigerne med Jomfruen i Spidsen kom ned i Haven med den hvide Dug for at dække Thebordet under Syrentræerne, mens Gøgen kukkede og Nattergalen slog Triller?

Men ihvor smukt dette lød, var det dog ikke noget mod den Koncert, de brølende Køer satte op, naar de, efter at have forladt Vinter-Residensen og meldt deres Udflytning paa Marken, proklamerede Sommeren.

Da kom Aarets allerbedste Glæde. Og det var, naar den store Mose, der om Vinteren stod under Vand, skulde af med sit Græs. Saa holdt vi Fest. Flaget blev hejst, alle kom paa Benene, og der var Røre i Lejren med at lave til for at kunne beværte den Skare af Mænd og Kvinder, som skulde aftjene Hoveri- pligten.

Hvor mit Hjærte dog svulmede, ja det bankede af Henrykkelse, da Solen en tidlig Morgen beskinne Mosen og de mange Men- nesker, der i lyse, lette Arbejdsklæder fordeltes i tre Rækker.

Forrest stode Mandfolkene tværs over Mosen klare til med deres Le at gaa paa, bag- ved Fruentimmerne med River, og allerbagest Børneflokken færdig til ved hvert Maaltid at fare løs paa Maden.

I hvide Buxer, grøn Vest og med rød Rose i Brystet stiller Morten Avlskarl sig foran Linien. Som Højstkommanderende gør han en betegnende Bevægelse; paa én Gang ryge de mange Strygespaaner ud fra Beltet, og i takt- faste Strøg blive alle Leerne hvæssede. Det

gav Genlyd langt ud over Mosen, klangfuldt og højtidelig som til Bøn.

Morten indtager nu sin Plads paa yderste højre Fløj, og den gamle Dragon retter sig. Med Anstand løfter han den blanke Le — og et hvinende Hug lægger det første Skaar langs Jorden. Han gaar to Skridt fremad, det næste Hug falder, de andre Folk følge efter, og der er Slag over det hele.

Af Maaltider var der mange. Hoverifolkene spiste Middagsmaden i Laden, hvor alt gik muntert til, men det rigtige Humør kom først med Gaardens faste Karle, som efter at have været til højboards i Borgestuen, gjorde Kis med Fruentimmerne ovre i Laden.

Hoverifolkene skulde arbejde paa egen Kost, men hos os fik de frit Traktement, og det var ikke lidt, der blev fortæret. Antallet af udhulede Grødfade var legio, hvad der var meget naturligt, da de stakkels Mennesker mødte med lige saa tomme Maver, som Udsigterne til fyldte Sulefade i Hjemmet vare tynde.

Mouriers Gavmildhed lønnede sig imidlertid. De tilfredse Folk arbejdede godt, og efter

et Par Dage stode Mosens mange Høstakke fixe og færdige til Indkørsel.

Dejligt Vejr og bedaarende Høduft satte os i et paradisisk Velbefindende. Hvad kan ogsaa for Børn sammenlignes med at sidde oven paa et Hølæs og i Galop fare hen over en gyngende Mosebund? Bedre Himmerig her paa Jorden kender næppe noget Barn.

Men denne Herrefærd varede ikke evig, og Brakmarkernes Pløjning kunde ikke hamle op med Høhøsten. Da jeg et Par Dage efter kom ud paa Mosen, hvor Storkene med afmaalte Skridt toge for sig af Retterne, og Høstakkerne vare borte, savnede jeg det høje, bølgende Græs, og de stive kort afmejede Stubbe stak mig i Øjnene. Som om det havde været igaar, husker jeg, hvor nedslaaet, for ikke at sige vemodig, jeg blev ved Synet af denne faldne Storhed, der var som fejet bort. Det var min første Fornemmelse af Forgængeligheden, — men Manden med Leen havde jo ogsaa været der.

Livet paa selve Gaarden havde lidt efter lidt skiftet Karakter. Den tæt sluttede Kreds i Dagligstuen var for længe siden sprængt;

alle havde søgt ud i det frie, enhver til sit Yndlingssted, og kun Maaltiderne samlede det spredte Selskab. —

Staldene vare tomme, Laderne udtærskede, ja selv Gødningspladsernes saftige Indhold var lige som alt andet flyttet paa Landet, og det gjorde, at enhver Lyd i Gaarden rumlede som fra tomme Tønder. Og endelig var den indre Travlhed paa Gaardspladsen afløst af et dolce far niente kun afbrudt af Malkepigernes Tumlen med Bøtter og Spande, af Klokken, som ringede Folkene til Sulefadet, og af Gongonen, der kaldte Herskabet til Maaltid.

Vi Børn havde imidlertid godt Greb paa at aflure Livet dets Lyssider, og Havens rige Blomsterpragt gengav os hurtig og fuldt ud Tilfredsheden. Havde blot vor Informator Hr. Jensen ladet være med det kedelige Læseri, vilde vor klare Himmel ikke have havt nogen Sky, men heldigvis indtraf der noget, som lod denne vor Plageaand forsømme os, og det hang saaledes sammen.

I Paarup boede en gammel Degn, der som Enkemand sad i et fedt Embede med en lang, tynd Datter. Hr. Mourier havde lovet

Hr. Jensen Embedet ved Degnens Død, men det var for længe at vente. Den iltre Aspirant vilde til strax og begyndte derfor at underhandle med den Gamle, der heller ikke var uvillig til at slutte en Overenskomst. Men Datteren var iveness. Jensen vilde nok tage Papa paa Aftægt, men ikke Datteren til Kone, da han var forliebt i vor rare Husjomfru. Denne var dog for kræsen til at blive Degnemadam in spe, og den ulykkelige Seminarist fik en Kurv. Efter at hans Fortvivlelse havde lagt sig, optoges atter de afbrudte Forhandlinger i Paarup. Besøgene hos Degnens bleve hyppigere, Spasereturene med Datteren længere, Hjemkomsten senere, og lige med ét kom den gamle Degn i Kost hos Jensen, der med Embedet og Datteren hurtig blev lykkelig baade som Mand og Fader, men det tog jo altsammen sin Tid.

Vor brave Husjomfru maatte derimod gaa i sin Grav som gammel Pebermø. Men hvorfor tog hun ikke Hr. Jensen? —

I Ferien havde vi altid fuldt Hus af liggende Gæster. Aaret før jeg kom, havde den berømte Kadetchef, Admiral Sneedorff, der

var gift med Fru Mouriers yngste og smukkeste Søster, gæstet Hindemae, men det var som sagt før min Tid. Mouriers ældste Børn, en Datter, senere gift med Etatsraad Carl Neergaard til Gundersløvholm, og to endnu levende Sønner, af hvilke den ene har været Læge paa Vemmetofte og den anden Gods-ejer, mødte ogsaa i Ferien, saavel som Fruens smukke Tvillingdøtre Pauline og Emilie.

Fru Zinn, eller, som hun i Almindelighed kaldtes, Tante Mikkeline, kom kørende i sin egen Vogn lige fra sit Landsted Vodrofgaard, der dengang laa et godt Stykke Vej uden for Kjøbenhavn og optog hele Strækningen mellem Gammel Kongevej og Ladegaarden. Til denne Ejendom, der efterhaanden fik saa betydelig Værdi, hørte Have, Park, Sø, Kanaler, Marker og Mølle. Nu ligger Stedet omtrent midt i hele den store By, og hvor der før var et hyggeligt Familieliv med aabent Hus for Vennen, spilles nu op til Dans.

De malede Egeguirlander paa Tante Mikkelines brunlakerede Vognsæder stak mig svært i Øjnene. Mange Timer tilbragte jeg i Vognskuret for at beundre dem og ikke færre i

Stalden for at syne hendes gule Heste, som med Claus til Kusk stadig gjorde Milen i en halv Time, lige det dobbelte af, hvad Adam præsterede, dog kun som vaagen. Denne Forskel i Kørselen gjorde iøvrigt, at Adam altid maatte tidligere afsted end Claus, naar vi skulde ud, og at de, som Claus befordrede hjem om Aftenen, vare godt paa Vej til at sove ind, naar endelig vor egen sindige Ven langt om længe arriverede. —

En Aften, da vi fra et Selskab kom meget tidligere hjem end sædvanlig, fordi Tante Mikkeline følte sig upasselig, eller, som der blev hvisket om, havde kedet sig, hændte det, at en af Claus's gule Heste, kaldet Præsten, havde faaet en Sten op i Forskoen. Jeg blev derfor, imens Vognen holdt for Døren, sendt over paa Karlekamret efter en Tang, men kom tomhændet tilbage, da der ikke var en Sjæl deroppe. Næppe faar jeg meldt det, før Hr. Mourier snapper Claus's lange Pisk, sryrter ned under Stentrappen i Kælderen, ind i Pige-gemakket og smælder løs.

Skrigende Damer, flygtende Herrer, Piske-slag, Opsigelse af alle Vedkommende, alt-

sammen til min store Forskrækkelse, var foreløbig Enden paa Legen.

Hvad Opsigelsen angik, blev den uden videre Følger for Fremtiden, da vor rolige Husfrue forment, at det neppe blev bedre ved at skifte, og med Undtagelse af, at flere bare tydelige Straffemærker, faldt Sagen bort.

Men det var ikke hin Aftens sidste Tildragelse, og det fik jeg bekende.

Hr. Jensen, med hvem jeg delte Sovekammer, gik altid sent i Seng, og jeg vidste derfor ikke, at han om Aftenen efter at have lagt sig øvede sin Fremtidsgerning og sang Salmer. Den Aften kryber han samtidig med mig i Køjen, strækker sig selvbehagelig paa Ryggen, folder Hænderne og synger af fuld Hals.

Ulykkelige jeg, som tror at der skal være Sang over det hele, kiler ogsaa paa og synger rask væk: «Kong Christian stod ved». Længere kom jeg ikke, et vældigt Klask suser mig om Øret og i halv Salmetakt reciterer den vordende Degn: «Fy! Fy! stygge, stygge Dreng!» under Accompagnement af Adams op ad Gaarden langsomt rullende Vogn.

Om Natten maa jeg vistnok have havt urolige Drømme. Den næste Morgen, da Pigen bragte Hr. Jensen Barbervand, vækkede hun os med et Brøl af bare Skræk ved at finde mig, ikke under, men oven paa Dynen, der laa nede paa Gulvet. —

Høsten var efterhaanden i fuld Gang, og det var ogsaa en herlig Tid. Men Aarstiden gjorde sig alligevel gældende, og vi fik Følelsen af, at er Sæden af Marken, er det forbi med det, Foraaret lod os juble over. Da Græsset ude paa Mosen blev slaaet, var alt nyfødt, friskt og forhaabningsfuldt, men da Høsten kom, havde Tiden sat sit Mærke paa hver en Plante, hver en Busk, hvert et Træ, hvad der tilhobe pegede hen paa en Afslutning, og det har selv for unge Sjæle sin Betydning.

Dog, Børn ere rige. Vi havde mange Skatte paa Haanden og flere Guldgruber at grave i. Stode Markerne tomme, søgte vi Trøst oppe i Skoven ved Ellinge.

I sin mangefarvede Efteraarsdragt bød Skoven os lige saa venlig til Gæst paa Nødder og Brombær, som den om Foraaret bavde

ønsket os velkommen paa sit store Skovbunds-tæppe. Det var dengang gule Kodriver sammen med hvide og blaa Anemoner beskedent pippede frem, for i Væddekamp om Skønheds-Prisen at kappes med de unge fint udviklede Bøgeblade; dem, der oppe fra Højden tittede jomfruelig ned paa Blomstervrimlen, hvorum Hans Friis fortæller os i sine Malerier. —

Imidlertid var det til alle Sider spredte Sommerliv længst forbi. Den lune Dagligstue havde efterhaanden samlet Husets Beboere om det hyggelige Bord foran Sofaen, hvor vor milde Husmoder sad i al den Ynde, hendes Portræt af Juul udviser, og hver Aften vidste hun at lokke sin geniale Mand ned ved Siden af sig, for at han enten kunde læse højt, eller holde et lille Foredrag for saa at opvarte med lidt Klaverspil.

Paa Gaardspladsen, ude mellem Linde-træerne og Hestestalden med Mejeriet og Ladden tilhøjre og Kostalden tilvenstre, kom der atter Liv. Fra det haarde Logulv løde Plejlene Slag i Slag; Halmen vandrede over til Køerne i store Bundter med en Røgter indeni, og to Piger bare Mælken over

til Mejeriet i Løb, den ene foran den anden med Mælketønden dinglende mellem sig paa Midten af to Stænger over de brede Axler. I Staldene og ved Vandingspladsen nede i Aaen var der et farligt Spektakel baade af Køer og Heste, og havde vi haft samme Resonnans, som før Høsten, dengang Udhusene vare tomme, vilde det have lydt endnu stærkere. Nu, da ethvert Rum var fyldt lige op under Tagryggen, syntes Lyden afdæmpet som i Værelser med Vintergardiner og Tæppe paa Gulvet.

Men da jeg en Morgen vaagnede ved at høre vore Dyr brøle, vrinske, gale og give Hals, som om Noahs-Ark var strandet midt inde i Gaarden, lød det, ihvor meget Staahej der var, endnu dumpere og tungere end sædvanlig.

I en Fart var jeg i Tøjet og samtidig med Hr. Mourier ude i den store Dør til Stentrappen.

Som et Snebjerg knejsede hele Rækken af Lindetræer lige for os. Med sit tykke Lag Sne paa Tagene aftegnede Udhusene sig fint og blødt mod den graa Luft gennem den stadig nedfaldende Sne, og Gaardspladsen var begravet under en vandret Sneflade. Med

Undtagelse af den disige Luft og den mørke Aa var alting hvidt og henlaa med den ubesmittede Sne i en uendelig, farveløs Skønhed.

De stakkels Lænkehunde bebrejdede hylende Ane Bryggerpige, at hun havde forsømt deres Frokost, Køerne brølede paa Malkepigerne for at faa de spændte Yvere lettede, og alle andre saakaldte umælende forlangte højrøstet at blive vandede, da Klokken var for mange; men det lød som sagt klangløst og tungt.

Da vi ikke kunde opdage et eneste Menneske, dundrede Hr. Mourier et vældigt Slag paa Gongonen.

En Guttaperkamand kunde ikke svippe hurtigere op af sin Æske, end Hr. Jensen styrtede ud fra Skolestuen med topmaalt Forskrækelse i det rødblommede Ansigt og i allerdybeste Negligé, paa samme Tid som vor kære Husjomfru viste sig i Dagligstuedøren i let Morgendragt. Situationen blev dog reddet ved begges skyndsomme Forsvinden.

Et Øjeblik efter meldte Malkepigerne sig nede under Stentrappen, og Karlene, der ligesom alle andre havde forsovet sig, stak Hovedet ud af Vinduerne over Gaardporten for strax

derpaa med Sneploven at lave Vej paa Kryds og tværs inde i Gaarden.

Nu kom der Gænge over det hele. Ane Bryggerpige mødte med en Balle Øllebrød til begge sine firbenede Venner, men af lutter Glæde væltede Sultan baade hende og Øllebrøden. De løsslupne Heste vare i ét Sæt ude i Sneen med alle fire Ben i Vejret, og det var ikke let at faa dem ned i Aæn og tilbage i Stalden. Tilsidst kom Køerne. Mistroisk glor den første Ko fra Stalddøren til alle Sider, da den pludselig slaar Halen lige lukt op efter og i Spring sætter brølende afsted ud i Aæn. Kammeraterne fulgte efter og hurtig var der en lang Række galoperende glade Køer tværs over Gaarden. Det var livligt og morsomt, men det rene ubesmittede Snedække var borte.

Naar Julen nærmede sig blev der arbejdet med Højtryk, men tyst og i al Hemmelighed.

Juleaftens Morgen vaagnede jeg længe før Dag. Pigen behøvede ikke at ruske i mig; i en Ruf kom jeg ud af Sengen og hun ud af Døren med et pænt lille Skrig, hvoraf min Dydslærer tog Anledning til at holde en skarp Froprædiken over det upassende i min Opførsel.

Formiddagen anvendtes til almindelig Rengøring, og navnlig skulde Køerne have en ordentlig Overhaling. Da man syntes, det kunde være nok med det Snavs, der var kommet af, fik alle Gaardens Dyr dobbelt Ranson af Kærne, Klid og Hø og, om det saa var Lænkehundene, fik de to Gange saa meget Sul som ellers.

Med mere end sædvanlig Selvbevidsthed ringede Ane Bryggerpige til Middag Klokken tolv, accompagneret som altid af begge hendes Venners høje Tuden. Som ved et Trylleslag aabnedes alle Dørene paa én Gang, og struttede i Højtidsdragt marscherede de gifte Folks Børn med Fatter og Mutter bagved over Gaarden for sammen med de ugifte Folk at havne i Borgestuen til Suppe og Kød, Masser af Æbleskiver og Øl i spandervis.

Efter denne Middag var der Cour i Dagligstuen for de gifte Folk og deres Familie, der kom ind efter Rang, Mortens først, Jakob Skomagers sidst. Ved Døren fra Køkkentrappen modtog Jomfruen, strunk som en Overhofmesterinde, de Indtrædende med Haandtryk, og ved Døren til Vestibulen uddelte Hr. Jensen, som om han var Hofpræst, sine Velsignelser, efter at Fa-

milierne hver for sig havde defileret forbi Herskabet med et «Tak for Mad — glædelig Jul» og anbefalet sig.

Klokken to Familietaffel. Efter Kaffen, som vi Børn ikke fik, blev der givet os Tilhold om ikke at betræde Dagligstuen før sex og om at lade Nøglehullerne i Fred.

Hvor Uhret dog gnavede sig snegleagtig frem den Eftermiddag, og det hjalp ikke, at man af og til stjal sig ned i Borgestuen, hvor Karlene spillede Kort med Pigerne om Jule-Kys, da vor allesteds nærværende Jomfru stadig kostede os bort, baade det ene og det andet Sted.

Endelig lod det store bornholmske Stueuhr paa Køkkentrappen høre fra sig, og ved det sjette Slag stode vi inde i Dagligstuen.

Var jeg vaagen eller var det en Drøm? Jeg havde ventet at se noget saa nær som Himmerig i Juleglans, og saa, ja saa fik vi Thevand.

Det var næsten for meget eller rettere for lidt. Imidlertid hjalp den varme, duftende Julekage, stor som en Møllesten, og da man i den unge Alder er Kammerat med Haabet,

som i den ældre med Erindringen, gled jeg hurtig over til at tro, at det bedste havde vi tilgode. Og det slog til.

Vor utrættelige Husjomfru, punktlig som et Uhr, rejste sig efter at have vasket The-tøjet af, og paa Signal fra Sofaen aabnede hun med Salvelse Døren til Spisestuen.

Havde Dagligstuen skuffet mig, fik jeg Op-rejsning i Spisestuen. Aldrig havde jeg set noget lignende. Der var Guld og Sølv, der var Gulerødder og Hvideroer, der var Rosiner og Mandler, ja! der var Figner, og helt op under Loftet glimrede det vældige Juletræ fuldt af tændte Voxlys — Himlens lyseste Sale kunde ikke være dejligere.

Maalløs og som fastnaglet til Stedet magtede jeg ikke at komme over Dørtærskelen. Havde Josephine ikke dunket mig i Ryggen, stod jeg der vist endnu. Hjærtet bankede, Trøjen spændte, og mindst af alt kunde jeg spise.

Men Begejstring er kun Øjeblikkets Barn. Hurtig blev jeg normal, navnlig med Hensyn til at kunne sætte tillivs, hvad jeg gjorde saa godt, at jeg fik en æventyrlig Nat.

Af Julelegene erindrer jeg kun èn, men den kan jeg paa Fingrene. Med et tændt Voxlys blev der i et stort Vandfad dryppet smaa Nisser, lutter Julenisser, og man fik Tilhold om at passe godt paa den, man syntes bedst om. Da saa de af os, der ikke kendte Spasen, havde faaet Ansigtet helt ned til Fadet, slog den næstældste Søn Villiam et godt Slag i Vandet; alle Nisserne røg, om ikke Pokker i Vold, saa dog lige op i Næse og Mund paa Hr. Jensen og mig, og travlt fik vi med at spytte de smaa Gavtyve ud igen.

Klokken halvni blev den ugifte Besætning trakteret med Punsch, Risengrød og Æbleskiver, og i Dagligstuen vankede der to stegte Kalkuner.

Vi kom sent i Seng og endnu senere til Ro. Da Hr. Jensen havde slukket Lyset, lagde han sig tilrette og sang en dejlig Julesalme, men fik kun expederet tre Vers, da jeg begyndte at give mig, og denne Gang hjalp hans: «Hold Mund Dreng» ham ikke. Baade Julekage, Æbleskiver, Risengrød og Svesker gjorde deres Ret gældende og værre blev det, da min Mentor selv blev daarlig. Den næste Morgen

vare vi dog kry igen og havde en rar og fornøjelig Jul.

Saaledes gik hen imod halvtredje Aar altid lige velsignet, og havde man spurgt mig, om jeg helst vilde pløje Landet eller Søen, havde jeg bestemt svaret, mange Tak, helst det første. Men man spurgte mig ikke, og godt hen i Maj 1825 blev jeg sendt til Kjøbenhavn for at lægge mig efter det sidste.

III.

Da Madam Vilnau, der var gift med en Velhaver i Nyborg, skulde i Forretninger til Kjøbenhavn, tog hun mig med; men desto værre var hun overtroisk, og det maatte vi bøde for. Hun vilde absolut begynde Rejsen en Søndag, og havde saa lidt Tro til sin egen Sabbath, hun var nemlig Jødinde, at hun ikke vilde gaa med den Børt, som om Lørdagen sejlede hendes store Kaleshevogn over Beltet i halvtredje Time.

Nej, en Søndag skulde der til. I det dejligste Vejr gik vi, efter først at have forevist vore Pas, ombord i Postjagten, som var gul, hvid og grøn udenbords og kun befordrede Post og fornemme Folk; Bønder, Kreaturer og Haandværkssvende overlodes til gemene bruntjærede Smakker.

Klokken otte om Morgenen var Posten ombord, Sejlene hejste, Landbrættet halet ind, Fortøjningen los, og en Ikke-Passager sprungen iland. Lommetørklæderne viftede, Taarerne trillede, Fingerkyssene vexlede, alt lige som nutildags, og vi skulde afsted. Men Postjagten rørte sig ikke af Pletten. Dampen manglede, «Sæt Maskinen i Gang Hr. Kaptejn», var ikke opfundet, og heller ikke Dampfærgen, hverken den, som holdt, eller den, der gik itu.

I fuldstændigt Havblik hang Sejlene døde op og ned, og Jollen maatte bugsere os ud fra Broen. Næste Morgen laa vi endnu ved Holckenhavn, og Solen stod nok saa fornøjelig op fra sit Natteleje ovre i Sjælland, hvor man havde smigret sig med at skulle ligge i bløde Dyner. Jeg sov imidlertid brillant under Bordet i den overfyldte Kahyt midt imellem en Barons to fornemme Jagthunde.

Hen paa Eftermiddagen kom vi forbi Sprogø, hvorfra nogle Passagerer vilde proviantere, da Maden var ved at slippe op; men heldigvis satte en Dronningevind os lige ind i Korsør-Havn, der den Gang ikke var halv saa

stor som Højbroplads og endnu ikke drømte om at blive Hovedstadens Forhavn.

En af Madam Wilnaus Handelsvenner i Korsør havde sørget for, at hendes Vogn holdt forspændt med Postheste ved Bolværket og lige til at krybe ind i. Da det var en Begivenhed, undersøgte de indfødte vort Udseende om muligt endnu skarpere end Told- og Konsumtions-Betjentene vore Kufferter og Politiet vore Pas, men vi slap for at betale Accise af Madkurven, da Rub og Stub var fortæret.

Samme Aften Klokken elleve holdt vi uden for den tillukkede Stakitport i Slagelse. Postilonen blæste og raabte, men Porten var og blev aflaset. Efter en halv Times Forløb kom imidlertid en af Byens egne Vogne, hvis Kusk kendte Rumlen og trak i en Klokke, der ringede den sovende Toldbetjent ud af Fjerene. Paa Gæstgivergaarden gik det ikke stort bedre, og vi kom først til Ro henved et.

Næste Formiddag havde vi godt med Krebs til Frokost i Kребsekroen, men de vare dyre og, som Værtinden fortalte, af følgende Grund.

I gamle Dage var Sorø Sø fuld af Krebs, hvis Fred kun forstyrredes af Fiskeren, og alt

var saare vel. Da sneg den listige Aal sig ind i Søen og aad Krebsen, ikke til Hverdagsbrug, nej, naar Krebsen skiftede Harnisk og var blød. Imidlertid fik Krebsen Undsætning af Mallerne, der gjorde det af med Aalen uden at fortrædige Krebsene, og saaledes kom disse igen til Hægterne. Men ak! Mallerne forsvandt, og Aalen tog atter fat paa Krebsen.

Værtindens Haab om, at Krebsen skal falde i Prisen, kan maaske nu gaa i Opfyldelse, efter at afdøde Kultus-Minister Fischer har ladet Mallerne indforskrive fra Tyskland og sat den i Sorø-Sø. —

Halvto undersøgte en Toldbetjent os ved Byporten i Ringsted og Klokken syv i Roeskilde. Da Betjenten i denne By ikke borede sin Søger ind i Kuskens Fodersæk, som sket var i Ringsted, troede jeg at tjene Manden ved at gøre ham opmærksom paa hans Forglemmelse, men til Tak for min Opmærksomhed fik jeg et arrigt: «Pas Du Dig selv — Dreng!» *)

---

*) Der maatte en Grev Sponneck til at fordrive dette Uvæsen af Komsumtion, og han gjorde det resolut strax efter den første slesvigske Krig.

I Roeskilde toge vi ind i «Prinsen», der dengang og til for en halv Snes Aar siden tildels var skjult ud mod Gaden af tæt klippede Lindetræer, i Bue mellem Stammerne og efter en Snor foroven, med en indbydende grøn Havebænk paa hver Side af Porten. Det hele saa' hyggelig ud; man fik en Fornemmelse af, at der var rart i den allerede dengang gamle Rønne, og at de forekommende Sveistrups paa alle Maader bødede paa Lokaliteternes Tarvelighed. Hvor gjerne jeg var bleven en Nat i Roeskilde, rullede vi dog Klokken otte ud af Byens «Røde-Port».

Om Kusken sov, skal jeg lade være usagt, men inde i Kaleschen gjorde vi det, og jeg vaagnede først, da Postillonen til Ære for Frederik den sjettes Slot blæste Gud maa vide hvad, under en langsom Kørsel op ad Frederiksberg Bakke,

Uden for Slottet spaserede to Gardister frem og tilbage. Disse Bussemænd gjorde et stærkt Indtryk paa mig i denne Midnats-Time, og jeg kom ikke af med det, før vi passerede Frihedsstøtten, der dengang ragede lige saa højt op i den klare Stjernehimmel, som den nu

holder sig beskedent nede mellem de betaarnede Huse.

Men nærmere ved Byen blev der sagt stop af nogle Soldater, der lukkede en Palissadeport indvendig fra lige for Næsen af Hestene, og det hjalp ikke, at Kusken bandede og raabte, at han vilde og skulde ind. Jenserne haanede ham og spurgte, om han vilde skydes, og om han ikke kendte sin Lærebog bedre og vidste, at Klokken tolv blev Porten til Himmerig lukket*). Madam Wilnau trak ham i Kavajkraven, og jeg troede, at Fjenden var i Landet.

Gode Raad bleve nu dyre, da Kusken vendte Vognen for at kjøre ud til «Bjørnsdal» paa Vesterbro. Det vilde min Donna ikke, og

---

*) Krigsminister Tscherning gjorde strax efter Krigens Udbrud i 1848 Ende paa en Del af dette Fæstnings-Galenskab ved at lade Portene staa aabne og udvide Ravelin-Passagerne. Men først en Snes Aar efter fik Amerikaneren, Forsvarsminister Raasløff, fornuftigvis Bugt med Resten af denne Hæmsko for Byens Udvidelse og Udvikling. Det var imidlertid ikke ene den forstokkede Militarisme, som holdt paa Voldene; Byens Husejere gjorde det ogsaa, idet de fejlagtig antog, at Bebyggelsen uden for Voldene vilde forringe Værdierne inde i Byen.

foretrækkende at kampere Natten over i Kaleschen, trak hun ham igen i Kavejen.

Under denne Kamp hørte vi skingrende Piber og lidt efter tunge Fodslag nærme sig. Madammen besvimedede, min Ringhed krøb ned under Forlæderet og Kusken belavede sig paa at stikke af med Hestene, forlangende Bevis for god Kørsel.

«Holdt Kammerat! Hvor skal Du hen?» brølede en dyb Bas, og en Næve, grovere end den bløde lille Damehaand, tog ham i Kardusen, imens to haandfaste Karle i lange Frakker, bevæbnede med kolossale Morgenstjerner, stoppede Hestene.

De brave Vægttere havde ude fra Vesterbro opdaget vore tændte Kaleschelygter, dengang Vognen blev vendt, og med Kommandantens strænge Ordre, at ingen i Utide kom Fæstningen for nær, nappede de os.

Heldigvis sagde vore Pas, at vi vare et Par skikkelige Mennesker, uagtet den ene ikke var Lutheraner, og vi bleve viste om ad Farimagsvej ind gennem den altid aabne Nørreport. Men Gudbevares, det turde Fruen ikke. Der var jo Røvere hele

Vejen*). Ja, vilde de rare Vægtere følge med os for en Rigsort**). Jo det vilde de saa gærne, og hurtig kom de op og toge Plads paa en Kasse med fem levende Kapuner, Fruen havde købt i Roeskilde og vilde forære bort i Hovedstaden, som ægte Fynboere.

Ved Acciseboden lode Vægterne os holde for at betale Komsuntion af Kapunerne, hvorpaa de anbefalede sig med Løfte om at passe paa os, til vi vare inden for Ravelinen.

Da vi havde passeret denne smalle Gaasesti mellem to Mure i en af Yder-Voldene, fik vi den brølende Postillon, med Skildvagtens Bajonnet for Brystet, halvvejs ind til os. «Vil Du holde, Din Dævel, der skal fisenteres!»

Saa kom Toldbetjenten. Han stak, følte og snusede allevegne, indtil han opdagede Kapunerne, som han glad vilde konfiskere. Men nej. Fruen stak ham drillende Kvitteringen i Næsen, og ikke overdreven venlig lod han os køre.

Men det blev ikke langt. Hestene stoppede foran en Bom og en tyk Mand med en

*) I Filosofgangen var der ogsaa Røvere, sagde man.

***) 50 Øre.

Lygte paa Brystet raabte: «Fem Mark og otte». Det gav et Sæt i Fruen, som uden videre skreg: «Det er Snyderi!» — «Nej, Deres Naade, det er dobbelt Taxt,» og denne Gang var det hende, der blev drillet og maatte betale.

Saa kom vi ind i Nørreport, men heller ikke længer. Vognen standsede pludselig, idet vore stakkels Heste tørnede mod et Par Kammerater for en Natvogn, hvis fulde Kusk havde overhørt Skildvagtens Forbud om ikke at køre gennem Porten, i hvilken vi allerede vare et godt Stykke inde, og ikke kunde vende.

Nu blev der Styr for at faa vor Vogn rykket tilbage*), da den anden ikke var til at røre ved, og i en Fart blev hele vor Equipage kørt baglængs ud af Porten af de mange Soldater, som, efter at Vagten var raabt i Gevær, styrtede hen til os. Det skete dog ikke uden Protest fra Postillonen, der paa sin Etats Vegne holdt paa, at alle skulde vige afvejen for ham, naar han blæste, og det gjorde han tappert. Han blev alligevel nødt til at neje sig og give Plads for den triumferende Natmand.

---

*) Fæstningsportene vare neppe 8 Alen brede.

Inden for Porten maatte Fruen forevise vore Pas til den vagthavende Landofficer, der skulde anmelde os allerunderdanigst for Kongen *) og tjenstlig til Politiet.

Men vi skulde videre. Da alle Tranlamperne imidlertid holdt Sommerferie, erklærede Kusken ikke at kunne finde Vej i Mørke, og den ridderlige Officer tog sig derfor af os. For et Par Snapse fik han nogle Vægttere, der

---

*) En Mand fra Helsingør, som hed Wright og Major til Fornavn, kom engang rejsende til Kjøbenhavn meldende sig som Major Wright til den vagthavende Officer i Nørreport. Den næste Dag blev Wright tilsagt at møde hos Majestæten paa Amalienborg, og til befalet Klokketstet fremstillede han sig, ikke ventende mindre end et Ridderkors.

Han er ikke inden for Døren, før Kongen buser paa ham: — «Hvorfor har De ikke meldt dem, og hvorfor har De ikke Deres Uniform paa?» — «Jeg har ingen, Deres Majestæt.» — «Er De gal! ingen Uniform og Officer!» — «Nej, det er jeg ikke.» — «Ikke Officer? og Major?» — «Nej, Deres Majestæt, jeg hedder Major.»

Nu var Uvejret ovre. Frederik VI. skoggerlo, gav Wright Haanden og spurgte, om han ikke ønskede noget, hvortil Wright svarede: «Jo, Deres Majestæt maa ikke være vred paa mig.»

De skiltes ad som rigtig gode Venner, og hver Gang Kongen kom til Helsingør, maatte Wright i Tøjet; men Ridder blev han ikke.

paa en Stige transporterede en bagbunden døddrukken Mand med Hatten paa Maven op paa Kammeret,*) til at konvojere os, og Processionen satte sig i Bevægelse med Manden paa Stigen foran.

Langt havde vi dog ikke kørt, da den alt andet end vellugtende Vogn kom rullende forbi os, idet Kusken, der i sit Fuldskab var dinglet ud af Nørreport isteden for af Amagerport,**) brølede til os, at vi blot skulde følge ham langs Volden, saa kom vor rødtrøjede Fæhoved af en Kusk lige lukt ind i det Helvede, han for længe siden havde fortjent.

Til Modgift fik vi af Vægterne, der stak ned ad Nørregade, det høflige Ønske, at vi snart maatte naa vort Paradis:

Ved St. Pederstræde forlod vor ledende Stinkebøtte os, rumlende ad Amager til, og vi sejlede da vor egen Sø hen imod det forjættede Halmtorv, der ret forud tindrede som et Ildhav.

Man holdt Bryllup paa Hjørnet af Frederiksberggade, og hele Torvet var illumineret, om

---

*) Politikammeret.

***) Renovationen, der kjørtes ud til en aaben Kule paa Amager, returnerede senere som Kaal og Ærter.

ikke al giorno, saa dog i ethvert Vindu med fire andægtige Tællelys, der stadig bleve pudsede.

Samtidig med os ankom Brudefolkene, der fik et kønt lille Leve, men et dundrende nifoldigt Hurra modtog os, da Postillonen blæsende svingede ind i Knapstedsgaard, der nu er berømt ved Carl Petersens Historie om den «reputerlige Balberkniv.»

Det var de i Gæstestuen forsamlede Mennesker, der jublede og med Honnørs modtog os paa Trappen, uden at generes af Politiet, skønt Klokken var langt paa den anden Side tolv.

Efter et godt Maaltid sov jeg ind begravet i Dyner. Drømmende om Hindemae vaagnede jeg først sent næste Morgen til et nyt Liv i Kongens eget Kjøbenhavn.

IV.

Efter at Englænderne i 1807 havde reddet vor Flaade fra at falde i Hænderne paa Napoleon, og Broderriget Sverrig 1814 havde hjulpet os af med Norge, henlaa Resten af Riget under saa kummerlige Bankerot-Forhold, at vare Landejendommene satte under Hammeren, vilde Auctions Omkostningerne neppe være dækkede.

Ikke desto mindre ejede vi ved min Ankomst til Kjøbenhavn paany en lille Flaade. Foruden de mange Kanonbaade, man havde bygget under Krigen, vare to Linjeskibe, nogle Fregatter og flere Smaaskibe færdige. De havde imidlertid alle noget naivt over sig, noget om jeg saa maa sige doktrinært og vare ikke fri for at være en Slags Duodez-Udgave af Krigsskibe.

Linjeskibenes Dybgaende var ganske vist begrænset af at kunne slippe gennem «Drogden» med to og tyve Fod, men isteden for at bøde herpaa ved større Bredde og Længde, gjorde man lige det modsatte, paa samme Tid man overfyldte disse Linjeskibe med smaa Kanoner og, for ikke at tynde, byggede med altfor smækkert Tømmer.

Følgen var, at vi vel af Navn fik Linjeskibe, men af Gavn kun daarlige Bataljeskibe med ringe Styrke til at modstaa Artilleri-Ild og med for lidt Plads! Ikke alene til Fordeling af Krudtrøgen paa de lukkede Batterier, men ogsaa til det, en Besætning paa henved tusend Mennesker har Brug for til at leve i og til at slaas paa.

Det mest naive var dog, at vi byggede Fregatterne og de mindre Skibe i et vist Forhold til Linjeskibene og saaledes altfor smaa, isteden for at gøre dem lige saa store som de tilsvarende Skibe i andre Mariner. Man tog for meget Hensyn til Fortiden for lidt til Fremtiden og oversaa Dampen, der hos os lod vente paa sig til 1842, da vi fik Hekla, vort eneste

Dampkrigsskib ved Oprørets Udbrud i Hertugdømmerne 1848. *)

I 1819 var det første Linjeskib løbet af. Det var bygget af Levningerne fra de to i 1807 paa Stabelen staaende Skibe, som Englænderne tillige med alt andet massakrerede, førend de anbefalede sig. Man kaldte dette Skib Phöenix, men denne Phöenix fik aldrig Vinger og kom ikke ud af sin Rede.

Det andet Linjeskib «Dronning Marie» var sat i Vandet 1824. Synet heraf betog en ung Kammerjunker saa meget, at han ganske betuttet spurgte om, hvad man gjorde ved Kanonportene, naar Vandet steg. Man lukker dem, var det ironiske Svar. I Anledning af, at Frederik VI gik ombord i «Dronningen,» lavede Baggesen en morsom men ikke ganske pæn lille Vise.

Manglede vore Krigsskibe Plads, havde vi

---

*) Dog Lykken er ofte bedre end Forstanden. Til den første slesvigske Krig passede vore Skibe udmærket. Havde vi haft mere Damp, kunde der være gjort Underværker. Hvad udrettede ikke Kong «Bomba» i Neapel 1848 med sine tolv Krigsdampskibe.

Guds Velsignelse deraf paa Ny og Gammel-Holm. *) De to Værfter vare enorme, og saavel Vand som Land-Arealerne mange Gange større end vi behøvede. Og udenfor Værfterne havde Marinen tillige hele det udstrakte Nyboder, Proviantgaarden, Dokken, Hospitalet, Søkvæsthuset, Krudtmagasinerne, Skydepladsen paa Amager, en Kirkegaard, Søkortarkivet, Akademiet og — en Flydebro.

Foruden at denne Bro tjente til Passage for Holmens Folk, agerede den Toldvæsenets Cerberus mod Smuglere, idet den kun aabnedes, naar et Skib skulde ind i eller ud fra Handels-Havnen.

Al den ubenyttede Plads paa Værfterne var udlagt til Græsning, og den blev bestandig større og større ved Opfyldning. Det meget Græs fortæredes af Køer, der tilhørte Holmens Chef, hvis Malkepiger vare, efter hvad der fortæltes, indskrevne i Holmens Ruller som Sluproere. Hvorom Alting er, Holmens Chef havde en god Mælkeforretning inde i sin Bolig paa

---

*) Hele det Kvarter, som ligger mellem Nyhavn, Mønten, Charlottenborg og Holmens Kirke, var Værft indtil ind i Tredserne.

Gammelholm og en stor Have med gamle Frugttræer, hvis forsvarlige Toug-Surringer og Jærnringe gave dem Udseende af at skulle til-søs og ride en Storm af.

Hvad Personellet angik, vare de ældre Officerer Veteraner fra Krigen. De yngre, der mere eller mindre havde bødet paa de faa Udkommandoer ved at gaa i fremmed Tjeneste, vare uddannede under Admiral Sneedorff, hvis Ordning af Akademiet dengang ansaas for et Mesterstykke.

Søetatens Bestyrelse med Gud og Kongen over sig var Admiralitetet, bestaaende af fem Admiralitets-Herrer, der regerede paa Gammelholm. Som naturlig var, havde de Herrer altid lidt mere tilovers for deres egne end for andre, men styrede iøvrigt med streng Retfærdighed og lode Avancementer ske efter Anciennitet, saaledes at der ikke som nu tildags blev klaget saavel over det ene og det andet, som over den ene og den anden.

V.

Akademiet. Nej om Forladelse. Det Kongelige Søkadet-Akademi, der brugte, siger, og skriver tolv Aar, til af mig at fabrikere en Sekond-Løjtnant og «tro Kongelig Tjener», laa fornemt paa Amalienborg*), med Majestæternes to Palæer paa den ene Side og Prins Christians og Caroline Amalies Palæ paa den anden.

Ved Sneedorffs Død i 1824 blev Kommandør P. Wulff Akademiets Chef. Med en køn Krigshistorie havde han været Damernes erklærede Yndling. Fra Nyborg eller rettere fra Slipshavn gjorde han Englænderne stort Afbræk, men efter hvad man sagde, pudsede de ham engang og engagerede en af hans Kanon-

---

*) Kronprindsens Palæ.

baade, mens han tilbragte en glad Aften paa Juelsberg. Peter Wulff var imidlertid ikke den, der lod det sidde paa sig; han svor ved alle Djævle at ville hævne sig og tog ved Lejlighed med Bravur en engelsk Krigsbrig, og det er officielt.

Næstkommanderende paa Akademiet, Kaptejn-Løjtnant Grove, sprang som ung Officer ud og bjærgede sin Fætter, der i Nordsøen var falden overbord og ikke kunde svømme. Da det varede længe, inden Baaden fik sat af fra Skibet, og det begyndte at knibe med at flyde, sagde Fætteren: «Sig, naar Du ikke kan holde mig længere oppe, saa slipper jeg». Lykkeligvis bleve begge disse ridderlige Mænd frelste.

Akademiets Formaal var at gøre en Kadet uforsagt, kavalmæssig og helt ud hæderlig; men Recepten hertil var ens for Barnet og det unge Menneske, og da alt gik efter Systemet «Mine Herrer», blev der ikke taget Hensyn til Barnet.

For at kunne blive Kongelig Søkadet maatte man, foruden en Skærsild af Prygl og Tortur, bestaa en Præliminær-Examen.

Der var kun én Maade at faa den paa, og det var ved at gaa i en af de Forberedelses-Skoler, to af Kadet-Officererne havde etableret oppe i Mezzaninen, den ene paa Solsiden ud mod Amalienborg-Plads, den anden paa Skyggesiden ind imod Kadetgaarden. I den første var Tamp den haardeste Straf, i den sidste den mildeste.

Til Præliminær-Examen var Opgaven paa staaende Fod at ramse alt op, som om det var læst ud af Bogen. At forstaa det, var ens egen Sag, Forklaring havde man ikke faaet, Prygl derimod efter Omstændighederne.

Første Gang en Præliminarist viste sig for Kadetterne, fik han altid det Spørgsmaal: «Hvem er Du Far til?» Det slog aldrig fejl, at den adspurgte i sin Betuttelse nævnte sin Fader og da fik til Gensvar: «Du maa være Satan til Karl».*)

Kadetterne holdt Frokost fra $9^{\frac{3}{4}}$ til $10^{\frac{1}{4}}$. Naar Klokken var 10, og vi Smaa fyre kom ned i Kadetgaarden, havde vi neppe vist os

---

*) Christian Krieger, der som næstkommanderende sprang i Luften ved Eckernförde med Linjeskibet Christian VIII, var den første, som regalerede mig med denne Vits.

paa Stentrappen, før Kadetterne med et Brøl styrtede som vilde Dyr imod os, og hvad kunde der saa ikke findes paa for at plage os? Altsammen naturligvis for at gøre os til dygtige Søkrigere og sande Fædrelands Forsvarere.

Saaledes havde man en varm Dag Medlidenhed med os og vilde slukke vor Tørst. Vi bleve opstillede med mig paa venstre Fløj, og Traktementet var en tre Tommers Skraa, som vandrede fra Mund til Mund. Da saa den af ti Kammerater godt gennemtyggede Skraa tilsidst kom til mig, og jeg maatte beholde den inden for Tænderne, gjorde jeg en Kraftanstrengelse, og til almindelig Forskrækkelse sank jeg den.

Neppe kom jeg op i Skolen, før Skraaen virkede, og min Frokost meldte sig over min dejlige Tegning af Gudinden Ceres. Man lod mig gaa hjem, men som en Ariadne-Traad laa mit indre-Jeg langs ad Gaden, og i flere Dage maatte Lægen anvende mange Midler imod Skraaen, der vistnok forøgede min Disposition til Søsyege. —

En Dag bleve vi inviterede til de sex øverste Kadetter, der som Underofficerer lo-

gerede i Mezzaninen. Man bød os paa det mest venlige at sidde ned, og gjorde mange Undskyldninger, naar det blev plat paa Gulvet, fordi Stolen — ganske af en Fejltagelse — var forsvunden.

Efter at der var spurgt om, hvorledes man befandt sig, og om der nylig var vanket lidt Patte, blev der serveret. Sans phrase var Ménuen:

Surt Øl,	{	Grøn Sæbe,
	{	Tællelys,
Tran,		Skosvæerte.

Musiken: Duet med Variationer paa «Av! — Av!», besørgede to aftampede Kadetter under kyndige Underofficerers Ledelse.

Oven paa Sviren maatte det være behageligt at faa frisk Luft. Værterne toge derfor Gæsterne i Benene og hængte dem ud af Vinduerne med Hovederne ned efter, uden at Traktementet kom op igen. Det mest forunderlige for mig var imidlertid, at jeg slap baade for det ene og det andet og kun var Tilskuer.

Ved Lejlighed blev det saa min Tur, men anderledes. Da vi en Formiddag kom ned fra

Skolen, og jeg var forrest, fangede man mig som et Lam, der skal paa Slagterbænken. En stor rødmusset Kadet med Øgenavnet «Slagteren» bandt mig et Toug om Livet og satte mig, mir nix Dir nix, ud over Gelænderet, mens hans Kammerat holdt mine Hænder. Saa blev der firet paa Touget, men enten det nu skete af Vanvare eller ikke, kladask, der laa jeg nede i Stueetagen paa Stenfliserne med forslaaet Pande. —

«Hvad har han rendt Panden imod?» brummede min Løjtnant oppe i Skolen. Der var ifølge Akademiets Love kun ét Svar: «Imod en Dør»- Strax efter blev jeg fortumlet i Hovedet og sendt hjem; men Slagteren blev aldrig Officer.*)

Mellem os selv havde vi ogsaa en Plage-aand, en stærk Præliminarist, der tyranniserede os. Men en Sammenrottelse og en Opstand

---

*) Disse Løjer var dog Lapperi mod det, en Kadet, der var Jøde, maatte døje. Den unge Mand hed Hechscher. Han holdt længe og tappert ud, men da det tilsidst gik over alle Grænser og næsten galdt Livet, maatte han give sig og gaa sin Vej. Det værste var imidlertid, at denne Medfart vistnok havde Medhold fra oven.

bragte ham hurtig til Ræson. Paa et givet Tegn sprang Hensen*) som en Kat op paa Kæmpen, klemte ham med Benene om Livet og med Armene om Halsen, og det tog Vejret fra ham. Imens mørbankede vi andre ham, lige til han lovede aldrig mere at ville røre os. Freden blev sluttet, og Betingelserne overholdtes.

Oppe i vore to Skoler gik det, som det kunde. Paa Solsiden fik vi af og til vore Rygstykker varmede, men aldrig med mere end syv og tyve Slag Tamp ad Gangen, og da vi ikke vare, hvad man kalder gennempryglede, blev der brølet saa højt, at det ikke var vores Skyld, at Majestæterne ikke forbarmede sig over os.

Paa Skyggesiden derimod, hvor Vedkommende ikke lod sig nøje med at muntre sine Gasters Ryg, satte man haardt mod haardt, og under Executionen gloede Delinkventen paa den i Straffekunsten opfindsomme Løjtnant, som om han vilde sige: «Skal jeg gi'e mig, saa læg bedre i,» hvad den iltre Officer gjorde af

---

*) Gik som Løjtnant til Coffardis med Briggen «tre Damer» og druknede.

Hjærtens Lyst. To af dem, det i denne Skole gik mest ud over, fik senere Afsked som Kadetter; den ene blev borte i Amerika, den anden oprettede et Bageri paa Lille Kjøbmagergade.

Hos os paa Solsiden havde vi, foruden en bedre Behandling, hele Livet paa Amalienborg Plads.

Paa Slaget tolv gik Livgardens Vagtparade ud fra Ridehuset i Frederiksgade med Tambur-Majoren foran Musiken, som brusede gennem Luften med venlig Hilsen fra en mildere Omverden. Saa kom det stolte Mandskab i langskødede Rødkjoler med blanke Bajonetter oven over de høje Bjørnehuer opmarscherende, langsomt og højtidelig, med faste Fodslag i Parade-marsch. Det gav Krigshumor, som voxede, naar Majestæten, strax efter, at den afmarscherede Vagt havde tilbageleveret sin Fane, red ud, visende sig som selve Krigsherren.

Med et Skrald røg Palæets Fløjporte op, og den veldresserede Kongelige Ridehest med sit guldbræmmede Skaberak sprang ud paa Pladsen med gamle Frederik VI, der, med den blege Hud og de hvide Haar, mere lignede

Kommandanten i Don Juan end Statuen ved Indgangen til Frederiksberg Have, i det mindste hvad Farven angik. Kongen hilste med Haanden op til et Monstrum af en trekantet Hat med en vældig Fjederbusk i Toppen og takkede Vagten for den sænkede Fane og de præsenterede Geværer til Musik af Tromme og Pibe.

I sin tættilknappede Uniform med den i to lange Remme nedhængende Sabel, lod Kongen Hesten danse hen over Pladsen, hvad der tog sig saa meget desto bedre ud, som de to Adjutanter, der kom op paa Siden af Hans Majestæt, i Reglen havde noget tilfælles med to Øltønder paa et Par Muler. Bag efter fulgte to beredne røde Tjenere, og allerbagest en blaa Husar og en gul Hestgardist.

Da denne sidste var tung og Hesten smaa-gaaende, blev Kongen nødt til at gaa for smaa Sejl, hvad der ogsaa var nødvendigt, fordi Hans Majestæt ustandselig maatte tage til Hatten for alle og enhver, der passerede, idet ingen undlod at gøre Front og hilse den gode gamle Konge. Men det var en frivillig Sag, og det var ikke paa Amalienborg som i sin Tid paa

Slotspladsen, «hvor Folk skulde vandre med adstadige Skridt og i dybeste Underdanighed med Hatten i Haanden, saalænge de kunde ses fra Christiansborg Slot, dette Tyskhedens, Hovmodets og Bigotteriets Hjem, der i tresindstyve Skridts Afstand havde omgjordet sig med forsvarlige Jærnlænker og talrige Vagtposter,» saaledes som blandt andre Overskou fortæller.

Nej, da var det anderledes paa Amalienborg, hvor Frederik VI laa lige saa trygt i Sengen, som enhver anden, og hvor det bramfri, tarvelige *) Hof ikke fortrædigede nogen, men

*) Efter et Indbrud paa Amalienborg, ilede Livlægen Fenger, der var en hovedrig Mand, strax op til Frederik VI og spurgte til Allerhøjstsammes Befindende og om Hans Majestæt ikke havde været ængstelig. «Nej, min gode Doktor, det var jeg ikke.» — «Ja, da vildc jeg saamænd have været det.» — «Ja, det troer jeg nok; hos Dem var der noget at ta', men det var der ikke hos mig,» og saa lo Kongen. —

Kongens Taffel var tarveligt, og man sagde, at Maden i «Rosen,» hvor de ringere Hoffolk spiste, var meget mere udsøgt.

Da der engang blev serveret Krebs ved det Kongelige Taffel, lagde Frederik VI Mærke til, at en af Adjutanterne klappede en lille Krebs. Paa Kongens Spørgsmaal om, hvad dette skulde betyde, svarede Adjutanten, idet han rejste sig: «Deres Majestæt! Det er ikke andet end, at jeg maa snakke godt for det lille Dyr, det vil hele Tiden ind til Forældrene i «Rosen.»

blev set paa af det Publikum, der stod udenfor, som om det selv var med indenfor.

Naar Kongen kom ridende hjem, nikkede Prinsesserne Caroline og Vilhelmine ned til Papa; men at nikke op til et Vindu laa ikke for Frederik VI, og det var kun sjeldent, at Faderhjertet tog rejsaus fra den opstrammede militære Holdning og lod Monstrummet med Fjederbusken i Toppen give Livstegn og nikke igen.

De mange Besøg baade hos Majestæterne og hos Tronfølgeren, navnlig naar dennes tre Søskende*) Charlotte, Juliane og Ferdinand

---

*) Prinsesse Charlotte, der var iige saa god og elskværdig som sjelden smuk, boede paa Hjørnet af Amaliegade og Garnisonspladsen, hvor nu «Larsens Lokale» er. Prinsessen var gift med Prins Wilhelm af Hessen-Cassel og Moder til nys afdøde Landgreve Frederik, der frasagde sig sin Arveret til Danmarks Trone. De andre Børn vare: Prinsesse Marie, senere gift med Prins Friedrich af Anhalt-Dessau, endvidere Prinsesse Louise, vor nuværende Dronning, og Prinsesse Augusta, der blev gift med Baron Blixen Finneche.

Tronfølgerens anden Søster, Prinsesse Juliane, hvis Hjærtens Godhed var i alle Munde, havde et Palæ i Store Kongensgade, omtrent hvor Apotheket ligger, og var gift med Prins Philipsthal, en Fætter til Gaetas berømte Forsvarer.

gjorde Opvartning, tiltalte os meget, da der saa vankede Tromme og Pibe-Concert, men ogsaa en lille Lussing, naar vi kigede for meget.

Alle de mange Hoffer i Forbindelse med de ugifte Prinser Frederiks*) og Ferdinands Leben gav os meget at interessere os for, og da Hofferne dengang ikke rejste, men bleve hjemme, vare vi altid à jour med Hoflivet, ikke alene med det ydre, men ogsaa med noget af det indre.

Intet pirrede os dog mere end Ønsket om at se og allerhelst at møde Kongen om Morgenen, naar han civilklædt og i dybeste Inkognito kom hjem fra den Dannemandske Gaard paa Toldbodvejen. Trods Forklædningen kunde der ikke tages Fejl af Manden, og det gik ud over de stakkels Skildvagter, der hverken maatte gøre Honnørs eller raabe ud. Det var dem umuligt at skjule Virkningen af at staa Ansigt til Ansigt med Majestæten, og perplexe som de bleve, kunde man tydelig se deres Kamp mellem den indvendige og udvendige Æresbevisning. —

---

*) Senere Kong Frederik VII.

Endelig i Marts 1827 vare vi tolv, som, efter at have fyldt det befalede ellefte Aar, toge Præliminær-Examen, til hvilken man skulde have 36 Points for at kunne blive Kadet. Med 30 bestod man og fik Anciennitet fremfor de yngre, som senere gik op, men maatte for at naa de 36 tage Examen om igen næste Aar.

Syv slap over dette skæbnesvangre Tal, Wrisberg med 39, der var højeste Karakter, Hagen med $36\frac{1}{120}$. Fem Ulykkelige, hvortil jeg hørte, dreve det kun til 35 og havde altsaa at læse om, hvad der var kedeligt, dyrt og fordummende.

Af os tolv deltog kun sex som Officerer i den første slesvigske Krig,*) og i den sidste kun Wrisberg, Hagen og jeg.

Da der nu var et helt Aar til, om jeg saa maa sige, at tyre den samme Lektie om igjen, blev jeg, for at vænnes til Søen, sendt med Kadetskibet.

---

*) Viggo Skibsted, en energisk og selvstændig Mand, blev dødelig saaret ombord i Fregatten Gefion 1848 ved Eckernförde.

VI.

Det var en stolt Tanke at skulle ombord i Hans Majestæts Skib, Korvetten «Najaden», under Kommando af Kaptejn Kinch, og jeg erindrer godt, hvor meget jeg følte mig den 30te April 1827, tiltaklet i Pijækkert og blank Hat.

Imidlertid dalede dette Mod ved Afskeden fra Hjemmet næste Morgen Klokken fem, og kom paa den fejle Side af Nul ude paa Toldboden, hvor jeg fik Grovheder, fordi min Køjemadrats var to Tommer for bred. Stakkels blanke Hat! Den knejste ikke mere, og det var med taarekvalt Stemme, at jeg sagde min Broder farvel.

Uagtet det vist ikke gik de andre bedre, var den almindelige Tone dog evigforsoren, og det regnede med fade Vittigheder, som om

man var rigtig i sit Es. Men det var Styrvolter, man spillede ud, Trumfen sad de fleste i Halsen, og fra først til sidst blev der tonet falsk Flag, mens vi roede ud til Korvetten, der laa paa Inderreden.

Næppe staar jeg ombord i Skibet, før der er en hel Hurlumhej omkring mig. «Faldunter!» og et fra Stortoppen nedkastet Toug giver min Stolthed et ordentligt Dask i Pullen. Inden jeg faar mig set om, gaar Touget igen tilvejs og tager en stor Talje med sig. «Afvejen Dreng!» raaber en Officer, og jeg giver Plads for et slagtet Svin paa Ryggen af den stærke Slagter Staunings Svend. — «Hr. Løjtnant! Tillader De?» siger en polisk rødhaaret Konstabel*) til mig og peger paa en Kasse Æg, han bærer ned til Hovmesteren. «Buh», brøler en Ko oven over mig, og jeg springer tilside. Arme Dyr! den har det værre end jeg; dinglende i en Sele bliver den hejst op fra en Pram i fornævnte Talje, og mens jeg klarer mig fra en fæl Syndflod, fare to Rugbrød, og to til, og atter to fra Haand til Haand forbi

---

*) Matros, der samtidig er Artillerist.

min Næse, paa samme Tid en henkastet Køje giver mig én i Nakken.

Det blev mig for meget, og jeg sprang over paa den anden Side af Skibet. Men det var lige i Løvens Gab. Faldende over to skrigende Smaagrise, der smuttede ud af en Sæk, fik jeg et Rap med Tilhold om at blive ovre om Bagbord.

Fortumlet som en Kat Fastelavns Mandag, var jeg, der ikke havde Begreb om Bagbord, nær ved at opgive Ævret. Dog! er Nøden størst, er Hjælpen nærmest, og min Ven Marstrand*) hjalp mig tilrette, som saa ofte i Livet.

Men hvor længe varer Ro og Fred? Et Øjeblik efter blev der raabt: «Hvis er denne Brudeseng? Der er Plads til tre.» Det var naturligvis min. Marstrand maatte ogsaa klare denne Byge, og den rødhaarede hang Køjen op for mig nede i «Piken», hvor Frølich, der

---

*) Efter mit nøje Kendskab til Marstrand, troer jeg, at han har foretrukket Heltedøden for Fangenskabet og har sprængt Linjeskibet Christian VIII i Luften, sandsynligvis i Forening med Christian Krieger.

ligesom jeg var Præliminarist, allerede havde sin i Orden.

Dette halv anden Alen brede og to en kvart Alen høje Sovegemak agter ude mellem de to Brødkamre havde en Luge oppe i Dækket, hvorfra en Trappe førte ned til en Kahyt med Sovelukaf paa hver Side, det ene til Dommeren*), det andet til næstkommanderende. At faa et saadant Logis var Frølich's og mit stadige Ønske. — «Ønsk bare,» sagde Engelen, «saa faar I det.» — «Ja,» hviskede Djævelen med et fælt Grin, «men først, naar I ikke bryder jer om det mere,» og begge Deres Højærværdigheder fik Ret. Lige tredive Aar efter havde vi det, Frølich som Dommer, jeg som næstkommanderende.

En skingrende Piben og det vældige Brøl: «Alle Mand op til at lette — hver Sjæl og Kæft!» gav et Sæt i den rødhaarede, og i en Haandevending vare vi paa Dækket.

Hvorhen skulde de mange Mennesker, Matroser og Kadetter, der mylrede op fra Banjerne og Kadetmessen? Hvad var der at løbe

---

*) En Kaptejn, der bedømmer Kadetterne.

efter? De kunde jo ikke komme videre. Havde de en gal Hund*) i Hælene? eller løb det maaske sur for mig? Dette var i al Stilhed mine beskedne Tanker.

«Staa inte dér og fald i Staver!» sagde en Kadet-Underofficer og trak mig forud mellem to Kanoner til en Kurv med tolv Flasker Vin: «Pas mig godt paa dem,» og væk var han.

Galt var det at passe sit eget Kram, men ogsaa at skulle tage sig af skrøbelige Glasvarer blev for meget for en saa pur-ung Søkriger, og jeg var igen lige ved at tabe Næse og Mund.

Alle kom imidlertid øjeblikkelig i Arbejde, og det lod næsten, som om der var System i dette Jageri. Nogle kilede tilvejs som Katte, andre sprang ned i Fartøjerne, der laa i Vandet, atter andre langede Bommene hen til Spillet agten for Stormasten, og Resten blev stillet op til at hejse Fartøjerne.

Da det var gjort, og Bommene sat i Spillet, blev der kommanderet: «Hivom!»

---

*) Nej! det var en Tamp.

«Bummelum», sagde en mut Tromme, «dingeling», lød det fra et Par skingrende Lade-stokke, og det gav Folkene og de store Kadetter med Brystet mod Bommene saa raske Trit om Spillet, at det flere Gange maatte standses for at faa vort tykke Ankertoug ind paa Dækket.

«Staa hive!» kommanderedes, da Touget viste «kortstagsvis»*), hvorpaa Sejlene bleve losgjorte, hejste og braste.

Atter blev Spillet hivet rundt, men pludselig rev alting ud.

«Jøses, nu drovner han!» brølede «Plyndergreven»**), hvis ene Hane slap ud af Hønsehuset og faldt i Vandet. Dette Angstskrig forplantede sig, og var, da det naaede Chefen, avanceret til: «En Mand overbord!»***)

Saa blev der Styr, alle skrege i Munden paa hverandre, enhver fløj op, den ene hér, den anden dér for at finde den ulykkelige, og Systemet var fløjt.

*) En bestemt skraa Retning.

**) Kreatuoppasseren.

***) Senere blev der ymtet om, at det hele var et af Chefen arrangeret Fif for at indøve Besætningen i at redde en overbordfalden.

Forinden vore Fartøjer kunde sætte af, mødte en af Esskildsens Færgfolk som en Frelsens Engel med Hanen. Da Øjnene imidlertid kom op for, at der ikke var andet at redde, glemte man at takke Manden, og den sølle Hane maatte sande, at den drukner ej, som o. s. v., idet den lige strax mistede Hovedet for næste Dag at gaa i Officererne til Frokost.

Efter at have trukket Vejret oven paa denne Forstyrrelse, blev der igen drejet rundt, indtil Ankertouget viste ret op og ned, da Folkene med ét stode stille, som om de havde faaet én for Brystet. Bunden vilde ikke slippe Ankeret. Der blev trampet og stampet, der blev sat «Hestetouge» fra Bom til Bom med saa mange Mennesker, som kunde hænge i, men lige meget hjalp det. Ankeret laa ubønhørligt i sin Grav; det vilde ikke op.

«Syng ud for en Bugline!» blev der kommanderet. Sangen, forsaavidt den kan kaldes saaledes, havde tre Linjer, og ved Enden af hver blev der spændt i, navnlig ved den sidste:

Op, sorte Kathrine,
Til Helvedes Pine,
Halan Bugline.

Da Ankeret ikke rørte sig, toge Matros-
Underofficernerne fat, ikke med Næverne, men
med Kæften, og tildængede Folkene med
Skældsord, som: Slave, Bandit, Poet, Student,
Kandidat, Bonde, Soldat! De første vare de
mildeste; de sidste de mest graverende.

Et lille Pust, og paa ny lød Sangen:

Og Maren den Ko,
Og Præsten den So,
Hæng op de to.

Det hjalp, og et Hurra meldte, at nu gled
Ankeret*). Da Grunden slap, og Klyveren
blev hejst, snurrede Forskibet rundt paa en
Trosse, der holdt Korvettens Agterskib op imod
Toldboden.

Med strygende Fart passerede vi Tre-
kroner, saluterede Kjøbenhavn Klokken otte
og Kronborg Klokken elleve om Formiddagen.

Morgenstund har Guld i Mund, men ikke
Mad for Mogens, og jeg var nær død af Sult
paa min Post ved Vinen.

---

*) Det Slid besørger nu Dampen.

Min Paapassenhed kom mig imidlertid tilgode. Ejeren gik med Kurven i den ene Haand og mig i den anden ind i Messen sammen med Hovmesteren, der mødte med dybe Tinfade fulde af Smørrebrød, og syv gevaltige Stykker væltede ned i min Hat. Glad blev jeg, men endnu mere, da min brave Kadet-Underofficer gav mig et Glas Vin og sagde, at jeg skulde paa hans Kvarter*).

Efter at Fadenes Indhold var forsvundet i vore Maver, lagde alle, der ikke havde Vagt, sig til at sove paa Kistebænkene, sammenfiltrede som Rejer paa Smørrebrød — for at blive ved Maden.

Da vi havde spist til Middag, blev jeg instrueret af min Kvarterchef, der hed Bornemann. Han var Nummer fire fra oven, men smuk, fin og ridderlig, tog han sig altid ud som Nummer et, selv over for hans høje Kammerat og Ven Donner, der ogsaa var Kvarterchef.

Begge disse unge Mænd forlode som Offi-

---

*) De sex Kadet-Underofficerer havde hver sit Kvarter, saaledes at der paa hvert af disse var sex til syv Kadetter.

cerer Danmark; Donner frivillig, Bornemann ufrivillig.

Ligesaa kendt det var, hvorfor Donner gik sin Vej, ligesaa ukendt var det, og uoplyst er det den Dag i Dag, hvorfor Bornemann gennem gamle Admiral Bille*) fik Ordre af Frederik VI inden 24 Timer at være uden for Kjøbenhavns Volde og inden tre Døgn uden for Rigets Grænser. Begivenheden var og blev en lukket Bog. Kun ét vare alle enige om, det nemlig, at der for Bornemann, le chevalier sans peur et sans reproche, ikke kunde ligge noget uhæderligt til Grund for hans Landsforvisning, hvorimod Formodningerne om Aarsagen vare utallige.

Bornemann gik til Ostindien, førte Skib, købte Plantager og levede en grand Seigneur.

I 1842 var jeg ofte sammen med ham i Grev Julius Holcks gæstfri Hus i Hamborg, hvor Bornemanns elskværdige Personlighed indtog alle, ikke alene os Danske, men ogsaa de indfødte.

---

*) Sidst afdøde Admiral Billes Fader.

Da Landsforvisningen blev hævet, gik han til Kjøbenhavn og besøgte sin Datter, gift med Artilleri-Kaptejn Bartholin.

Donner var født i Altona og kom som Kadet i Huset hos Kaptejn Kinch, hvis ældste Datter han senere ægtede. Af Naturen Pessimist og Ræsonnør kunde han med sin svage Karakter ikke modstaa Paavirkningen af den store holstenske Familie, der med Undtagelse af Konferentsraad Donner alle vare Slesvig-Holstenere helt ud i Fingerspidserne. Og da man her i Landet var lige saa uvirksom med at hæmme dette Uvæsen, som man ovre i Hertugdømmerne var virksom for at fremme det, tog vort skikkelige Admiralitet ikke i Betænkning at gøre Donner til Toldkryds-Inspektør paa Vestkysten af Hertugdømmerne, hvor han kom i Forbindelse med de værste Wühlere.

Disse bearbejdede tillige med Slægt og Venner yderligere Donner, og overbeviste dette svage Menneske om, at det var hans hellige Pligt at staa paa sine Landsmænds Side.

Havde nu Donner ladet det blive ved at tage Afsked fra Marinen og holdt sig passiv, havde næppe nogen bebrejdet ham dette. Han

blev imidlertid aktiv Deltager i Oprøret, til Ulykke for sig selv, men til Held for os, idet vi vistnok kunne takke hans talentløse og vaklevorne Styrelse for, at den preussiske Marine i Krigen 1864 endnu var saa ringe. Den eneste Søofficer, som gik over til Oprørerne, var Donner.

Den ældste Kvarterchef hed Gjede, et mærkeligt Menneske med stor Begavelse, men voldsom og lunefuld. Til Officers-Examen iland tog han Æressablen; til Officers-Attest ombord kunde han derimod ikke drive det, da han bestandig gjorde Fadæser.

God imod enkelte, var han grusom mod mange. Hver sjette Nat, naar han kom ned fra Hundevagt Klokken fire om Morgenen, bleve G. Tuxen og Hagen, der vare Præliminarister, firede ned med en Pøs Vand i Køjen. Gjede blev afskediget og forsvandt sporløst.

Hvis jeg ikke tager meget fejl, vare de tre unge Løjtnanter J. Krieger, Bang og Dahlerup, der et Par Aar efter at være blevne Officerer druknede paa en Sejltur med en Jolle, ogsaa Kvarterchefer paa denne Tur.

Inden jeg gik tilkøjs Klokken ti om Aftenen, saá vi Skagens Fyr. Vort Skib havde som en rigtig Najade skubbet Vandet godt fra sig og gjort en god Dag ud af det. Men Gudbevares, hvor den var lang; om Aftenen syntes jeg at have været mindst en Maaned ombord.

Vinden skagede sig vestlig, og næste Dag vare vi oppe under Norge, hvis solbeskinnede Klipper laa som grundmurede Kolosser langs det svulmende blaagraa Hav; men forsaavidt det skulde være Bjerger, havde jeg rigtignok ventet mig nogle ganske anderledes Krabater, saadan som jeg havde set dem paa Teater-Kulisserne med Spidser helt op i Himlen. Alligevel var det morsomt, og min blanke Hat begyndte at lette sig.

Paa Doggers-Banke laa vi et Par Uger og drejede rundt med Vand og Luft omkring os. Vi aade, som om der ikke var Bund i os, at sige naar Vejret var dertil, men i Uvejr, delte vi med Neptun. Imidlertid var det forbavsende saa meget, vi vandt i Kræfter og Adræthed, dog mest i Tykkelse.

Vi Smaaafyre maatte hænge i med Arbejde lige saa meget som de store. Blev der ikke taget ordentlig fat, vankede der over Nakken. Raad, Vejledning og Opmuntring stod derimod ikke paa Dagsordenen: «Staa paa dine egne Ben, saa falder Du ikke,» hed det sig.

Ét Sted havde vi dog Fred og Trøst, og det var tilvejs hos vor allerbedste Ven Christian Sørensen, der var Matros og som Topsgast boede den halve Tid oppe i Mærset, baade Nat og Dag.*) Han var en af Nyboders Perler. Tilfreds, modig og adræt, var han med til alt, og der var Kulør i hans Svar. For os Drengene var han en ren Velsignelse, idet han talte til os om dem derhjemme, mest om Mo'er, og oppe hos ham havde vi det som Børn, der i Ferien komme hjem til Forældrene.

Da han i 1847 og 48 var Højbaadsmand ombord i Korvetten Valkyrien og blev spurgt om, hvorledes han syntes om Chocolate, som Mandskabet forsøgsvis fik om Morgenen isteden for Brændevin, svarede han: «Jo—o — josaa-mænd. Chocolate smager ganske godt, men

---

*) Tilsøs gør Mandskabet Vagt i to Hold.

noget højtidelig, ligesom man havde været til Alters.» — Der vanker nemlig Chocolate i Nyboder efter Altergang.

Kort efter at være bleven Skipper paa Holmen med Rang som Løjtnant, mødte jeg ham paa «Elefanten.» Idet vi gave hinanden Haanden, sagde jeg: «Gratulerer, hvorledes har De det Sørensen?» — «Jo—o, jeg siger saa mange Tak. Skidt nok». — «Er Du ikke rask, kære Sørensen?» — Jo, Død og Pine! nu har jeg det min Salighed dejlig; men jeg troede, Kaptejnen var gal paa mig». — «Hvorfor det?» — «Jo for dette hersens med Di,**) kan jeg nu inte døje.»

Da han nogle Aar efter døde, anmeldte jeg det i et af vore Dagblade saaledes:

«Hvor mange af os have ikke kendt Christian Sørensen, Matrosen, Baadsmanden, Skipperen fra Nyboder? Hvor mange af os have ikke glædet sig over hans sunde, kraftige og

*) Paa Nyholm.

**) Selv den mindste Præliminarist sagde «Du» til den øverste Matros-Underofficer, som returnerede med «Hr. Løjtnant».

dog milde Livsglæde, der aldrig fornægtede sig, hvad enten han dansede ud ad et Spir, eller sloges med Fjenden.

Kun én Gang var han mørk, og det var, da han som Krigsfange blev tiltalt af Donner, og denne Herre sagde til ham: Kender Du mig ikke, Christian? — Jo! men forbandet nødig.

Christian Sørensen var Matros i et og alt; han levede og aandede som saadan, og saaledes døde han, idet han i Mandags, da en Hage sprang, fik Blokken i Hovedet og faldt død om.

Han bar Officers-Uniform, var Dannebrogsmænd, Ridder af den russiske Stanislaus Orden og hædret med Medaljen for god Tjeneste ved Søetaten.»*)

---

*) Der er flere end Christian Sørensen, der have gjort Nyboder Ære. Navne som Molin, Halvor Berg, Lorentzen, Lyng, Peter Larsen, Lønholt, König, Lindorff og mange andre have stemplet Nyboder, som trods alt sit Kævl og Vrøvl, har bevaret sin Stifters Aand. Aldrig har Nyboder svigtet, naar det kneb, og det har løst sin Opgave, at give den danske Marine et Mellemlid af Befalingsmænd, der søge deres Lige. Har en Officer været istand til hurtig at organisere sit Skib, have Nyboders Underofficerer havt stor Andel i, at det lykkedes.

Efter som sagt i et Par Uger at have kadrejet rundt i Nordsøen, satte vi Kurs for Færøerne, og det gav Humør, ikke alene ved, i Tankerne at forsluge os paa frisk Brød, Mælk og Rosiner, men ogsaa fordi et Maal for Sejladsen er lige over for at dreje rundt, som et skarpt Skud mod et løst.

Men hvor bleve vi lange i Ansigtet ved Indsejlingen til Thorshavn, da vi af al den indbildte Herlighed kun saa' en lille Kirke med et stort Kors, et Par Stenhuse til Amtmanden, Præsten, Doktoren og «Handelen,» men ikke en Døjt mere.

Iland blev dog snart den egentlige By opdaget af en Kadet, der faldt gennem en Skorsten ned i et Køkken. Husene holdt sig nemlig beskedent under Jorden med ikke andet synligt end Taget, dækket med Grønsvær, fra hvis Midte en Stump Skorsten ragede iveauet.

Vor første Idræt iland var at fylde vore Maver med alt, hvad der paa «Handelen» fandtes af spiselige, ikke saltede Sager; den næste var at ride, og saa at danse hos Præsten, ikke efter Musik, men efter Sang. Man tog hverandre i Hænderne, sprang rundt i Kreds,

først tilvenstre, saa tilhøjre, om igen og saa fremdeles ifølge Landets Skik. En af Sangene lød saaledes:

«Tordenskjold i Søen sprang,
Kuglerne omkring ham sang,
Svømmede til sin Fregat,
Saa de inte fik ham fat.»

Da vi fire Aar efter kom til Færøerne, havde man faaet en Violin, men ingen til at spille. Der var imidlertid en Kadet, senere Munk, som, da han var Mand for at traktere alle mulige Instrumenter, blev sat oven paa en Kakkelovn og maatte spille op. Til Belønning blev der skænket ham al den The med Fløde i, han kunde skylle ned, og da Ballet var forbi og Regnskabet opgjort, blev det sex og tyve Kopper.

Kort efter manøvrerede vi paa Doggers-Banke, til Korvetten midt i Juni vendte Næsen hjemad, der var det bedste paa hele Rejsen.

I Kattedgat fik vi en mørk Aften Storm af Ostnordost, som med rivende Fart satte os ned forbi Læsø og Anholt. Da Bestikket var usikkert, holdt Chefen Raad med Officererne,

af hvilke flere mente, at vi burde dreje til og afvente Dagen, men det forpurrede heldigvis Løjtnant Tegner.

Et betydningsfuldt Øjeblik var det, da Tegner, der forude havde kikket efter Fyr, i gul Kavej, blank Hat og lang Kikkert under Armen kom agter ud med drabelige selvbevidste Skridt og meldte Chefen, at han havde faaet Kullens Fyr i Sigte. Det lettede. Kursen, der viste paa fejle Side af Kullen, blev rettet, og alle Frivagtsfolk, det halve Mandskab og fem Sjettedele af Kadetterne, fik Lov at slange sig nede paa Kistebænkene; men Kattegattet igennem kom ingen tilkøjs.

Skønt jeg havde Frivagt, var det mig umuligt at løsrive mig fra Dækket. Natten var sort; men det hvide Braad, som stod ud fra begge Sider af Korvetten, kastede et uroligt, næsten vildt Skær over Skibet helt op paa de skumfulde, trerebede Mærsejl og den helt op under Staget bugnende Fok, for hvilke faa Sejl vi med brændende Fart fløj afsted fra Sø til Sø, *) idet styrbords Kanoner sølede i Vandet.

*) Fra Bølge til Bølge.

Nu, da vi vare paa den slagne Rute og efterhaanden opsejlede alle Skibene, som skulde Sundet ind, varskoede Udkigsmændene stadig for Sejlere ret forind, hvad der havde tilfølge, at den vagthavende Officer kommanderede: «Luf lidt», «Retsaa», «Til Kurs igen.» Lystrede Rorgængerer ikke hurtig nok den første Ordre, kunde det hænde sig, at den i forbedret Ud-gave kom til at hedde: «Luf — til Helvede!»

Havde vi en enkelt modgaaende Sejler, blev der mere Staahej, og uagtet det er over 58 Aar siden, ser jeg tydelig for mig det store Barkskib, der under Pres af Sejl krydsede ud efter, og som vi lige slap agten om, uden at der blev noget tilovers. Sligt pirrer og glemmes ikke. Paa en Prik husker jeg, hvor jeg stod, altsammen i Bælgmørke, som det var.

Ved Daggry fik vi Sjælland i Sigte. Da Solen kom frem og med sine Straaler forgyldte Kronborg, tog vistnok selv den haardeste ikke fejl af denne Morgenhilsen, der havde noget at gøre med Vorherre og meget med Mo'er og alle de andre derhjemme.

Tidlig paa Dagvagten ankrede Korvetten

paa Helsingørs Red, og det kan nok være, at jeg sov oven paa den Svir.

Efter Klokken otte at have vexlet Salut med Kronborg, som det sig hør og bør, gjorde Vagtskibschefen Visit og senere Kaptejn Sneedorff, Søn af Admiralen. I sin armerede Kragjolle var det hans Gerning som Øresunds Toldinspektør at gaa ombord i Skibene og tage Skøn over Ladningerne med Hensyn til Sundtolden.

Paa Sneedorff skulde alle Kadetterne hilse ved Faldrebet, som paa enhver Officer, der gik iland eller kom ombord. Men for Sneedorff behøvedes ingen Ordre; hans Navn var nok, og lagde han paa Siden, vare alle paa Pletten. Men kom han op og stod i det over Dækket to Alen høje Faldreb, og udtalte sit: «Velkommen, mine Herrer,» paa den ham ejendommelige Maade, ja! saa stod han dér, sin Faders Søn, som en ægte Viking. I det venlige Nik, han sendte ned til os, laa der noget, som om han vilde sige: «Hvor det er velsignet at se Eder, kære unge Venner, I! min Faders Stolt-hed — hold fast ved Mindet om ham og ved det, han vilde.»

Der var en Livsglæde og et ægte Sømandsvæsen i denne smukke Mands Optræden, som kun forundes faa, men som indtager alle — og Kommandør Sneedorff var alles Yndling, lige til han for nylig døde næsten 90 Aar gammel. —

Nu lakkede Turen ad Enden. St. Hansdag kom vi iland paa Københavns Toldbod og mødte, til stor Forbavselse for Slægt og Venner, med Basunenglekinder og Spidsmave.

Det er svært, hvor man faar travlt efter en saadan Sørejse; først med Selverkendelsen af, at man er bleven en allerhelvedes Karl, og dernæst med at tilfredsstille de Savn og den Længsel, man har havt ombord. Nummer ét, at fraadse i Jordbær med Fløde, og Nummer to, at komme ud paa Dyrehavsbakken, Datidens Tivoli.

Uagtet jeg ikke skulde med paa den næste Tur fire Dage efter, mødte jeg dog paa Toldboden for at sige farvel og nyde de andres Misundelse over, at jeg skulde blive iland. Das Seeleben ist ein herrliches Leben — aber am Lande, sagde den tyske Matros, og jeg — ja, jeg kilede op til Jordbær-Andersen.

Efter en lille Ferie begyndte Læseriet om igen paa Amalienborg, men i Løbet af Vinteren blev Akademiet og vi Drengene flyttede hen i den Søbødtkerske Ejendom paa Hjørnet af Bredgade og Toldbodvejen, da Palæet skulde omkalfaktres til Prins Frederik,*) der var paa Vej til at forlove sig med Frederik VI's yngste Datter.

Trods al sin Ligefremhed og Busen paa, var den gamle Konge en ganske fin Diplomat. Havde han den Sorg at miste sine Sønner, der alle døde paa en uhyggelig Maade i Vuggen, opgav han dog ikke Haabet om ved Hjælp af en af sine to Døtre at faa en Dattersøn paa Danmarks Trone.

Med det for Øje bæredes Prins Frederik med Vilhelmine, og for det Tilfælde, at dette Ægteskab skulde blive barnløst, gik den ældste Datter Caroline Aaret efter over til Prins Ferdinand som hans Hustru i Palæet paa Hjørnet af Frederiksgade og Bredgade. Det var disse Forbindelser, der affødte den morsomme Historie om det sure Æble og det dito stegte,

---

*) Frederik VII.

men hverken Dreng- eller Pige-Børn. — Det var andre forbeholdt.

I Marts 1828 toge vi fem ulykkelige fra Aaret iforvejen Examen om igen, alle med omtrent 38, paa samme Tid Jonquières, der ikke havde været oppe før, fik 39.

Intet havde været naturligere end, at han som strax fik mere end vi andre, der havde maattet læse om, var bleven Nummer ét, men Forretten fra 1827 bjærgede os. Saa meget betød Ancienniteten dengang.

Jonquières maa dog ikke have været god nok, idet han, efter at have været Kadet i et Par Aar, fik Afsked. Vorherre vidste imidlertid, hvad han gjorde, da han lod det kræsne Akademi skille sig af med Jonquières. Der var andensteds Brug for denne dygtige Mand, først i begge vore Krige ovre paa Als og senere som Chef for hele Artilleriet — men maaske er det lettere end at være Søofficer.

Kort før Jonquières døde, sagde han til mig: «Jeg forbander den Tid, jeg var paa Akademiet!» —

Saalænge Kadetternes Antal ikke var reduceret til fyrretyve, udnævntes der kun én Kadet for

hver to, der gik af, og da det tog Tid, inden det blev til noget med mig, sendtes jeg i 1829 atter tilsøs med Najaden.

Fra dette Togt erindrer jeg navnlig to Rideture højt oppe mellem Islands Fjælde.

Paa den første havde vi varmt og dejligt Vejr. I det klare Solskin straaledede og gnitrede Granitten med et Spil og en Glans, som satte Fut i os Drengene og lod os kile afsted paa vore firbenede Islændere baade fremad og opad med Liv og Lyst.

Anderledes var det Dagen efter paa den sidste Tur. Alt var graat i graat, dystert og dødt. Der var ikke det, der lignede Liv; selv Stormen fejede sporløst langs de nøgne Klipper, som hverken havde Træ, Busk eller Blad; Fjældene, der ragede højt op over os, saa' ud, som om de med deres Stenmasser vilde skrue sig sammen og knuse os. Man var klam og kold baade paa Sjæl og Krop, og der kom først Fart i os, da vi vendte om og rede hjem til Reykjavik.

Havde man kun gjort én Tur op i disse Fjælde, vilde man efter en, som den første, have talt i høje Toner om Islands Granitfjælde

og sagt, at de i sprudlende Farverigdom langt overgik selve den blaa Grotte, og at en Ride-tur op i disse Bjerge betalte sig.

Efter en Tur som den sidste vilde man have bandet sine udlagte Penge og forsikret Alverden om, hvor meget fornuftigere det var at gaa ned i hvilken som helst underjordisk Kælder og faa sig en Bøf, end at gøre en saa nederdrægtig Tur op i de islandske Klipper.

Af mine Driveraar førend jeg blev Kadet, havde jeg dog ét Udbytte, nemlig at have lært at danse Française af Bournonville, som hjemkommen fra Paris, tog en Specie for Timen, naar man var tolv.

Fra disse Aaringer erindrer jeg, at Damerne bare Turbaner og Kapper, som jeg aldrig har set større paa noget Tyrkehoved. —

Endelig blev der i December 1829 kort før Jul Plads paa Akademiet, og jeg slap ind som Kadet.

VI.

Salige Øjeblik! Jeg skulde trække i Stadsen og efter Behag tage Dolk, Daggert, Sabel eller Kaarde paa Siden. Jo jeg takker, det var et artig Moment. Napoleon kunde ikke være stoltere, første Gang han lod sig iføre sit Kejserpurpur, end jeg følte mig, da jeg fix og færdig stod foran et stort Spejl og glædedrukken lod mit Blik glide oppe fra Toppen af den høje trekantede Hat, forbi den røde Krave med Guldtresser og den hvide Vest med Ankerknapper, lige ned til Enden af de lange Kjøleskøder. Men tænk Kjøleskøder! Og ikke femten Aar! Var det ikke mere, end en almindelig dødelig kunde bære?

Da Stadshabiten var mønstret og ligeledes den daglige kokette Trøje, trængte jeg til at lade Verden nyde godt af al denne Velstand.

Klokken to gik jeg derfor gennem Bredgade med de fine Folk ud paa Langelinje, til hvilken man for at komme ind maatte have et Femdalers Kort eller være Militær, hvad jeg jo nu var.

Paa Promenaden, som dengang ikke havde Burmeister og Wains kedelige Værksteder til at skæmme Udsigten over Sundet, traf jeg mine fire nybagte Kammerater, der ogsaa skulde vise Uniformen, og vi havde da den Glæde, at Folk saa' paa os, som vi mente, i lutter Beundring. Det var imidlertid for saa smaat at le, fordi vi, stive af Kulde og med røde Næser, gik uden Overtøj.

Men efter Festens lyse Side kom den mørke. Næppe havde Akademiet begyndt strax efter Nyaar, før vi skulde begrades og døbes; men i de femten Graders Kulde syntes man dog, det var vel grovt.

Desto værre kom Løjtnant Penich, Skrive-lærer og Chefens Adjutant, ned i Gaarden og udtalte en passant sit foragtelige: «Sikke Kællingeri!» Saa hjalp ingen kære Mo'er; vi maatte herunter i Sneen, og da var Klokken ti. Først Klokken fem mærkede jeg noget, der hed

Fingre, og halvsex skulde jeg skrive. Det kunde jeg begribeligvis ikke, men lige godt gav Penich mig Minus, der ifølge Loven medførte en Oversiddende fra syv til ni. En Portion Tamp af den Underofficer, der havde Tilsyn med mig, forherligede Dagens Aften — men spørg om jeg bandte Penich?

Undervisningen begyndte Klokken otte og endte syv Aften med Middagshvil fra tolv til to. I Tilgift maatte vi flere Gange om Ugen gøre Gymnastik eller danse fra halvsyv om Morgenen til otte.

Havde nu Lærerne hjulpet paa dette Dyrplageri og vakt Interesse for Fagene, kunde det maaske være gaaet, men de Herrer kedede i det mindste mig, og med Undtagelse af at have lært lidt Navigation og Sømandsskab stod jeg vis à vis de rien.

Den eneste Lærer, vi længtes efter, var den brave Præst, der, indtil vor Konfirmation skulde undervise os i Religion. Men om den var der ikke Tale, hvorimod der stadig blev fortalt Historier, og ofte af slibrig Natur. Midt under en saadan kom engang den vagthavende Officer ind ad Døren. Vor snilde Sjælesørger,

der var Humorist, tog øjeblikkelig den rette Toneart og sagde: «Ja, mine unge Venner! Synden lurder overalt og Fristeren kommer altid uanmeldt ind ad Døren; vær derfor paa Eders Post, at I, mine kæ'». Længere kom han ikke. Officeren, der forstod, at han var Skive, forsvandt skyndsomst. Tonen slog om, og Historien fortsattes.

Men med alt, hvad der kunde siges om Maaden, hvorpaa denne vor Præst røgtede sit Kald lige over for os Drengene, har han dog mere end de fleste gjort et uudsletteligt Indtryk paa mig ved i en af disse Historier at fremhæve den Taknemmelighed, vi skyldte Gud og Menneskene, og i mit stille Sind har jeg mange Gange takket den brave Mand. —

Det vilde som sagt ikke gaa med at lære noget, og navnlig stod min Forstand stille over for Algebra. Det var mig umuligt at begribe, hvorledes $A + b$ gange $A + b$ kunde forvandles til A Kvadrat plus b Kvadrat med et Tillæg af $2 Ab$. For mig var det Galimathias, for ikke at sige Abestreger; og lige saa lidt kunde jeg være med til at trække en Rod ud af et Tal. Baade Kommandør Vleugel, Kap-

tejn Seidelin og Løjtnant Bracht, den ene efter den anden, kunde ikke perse det ind i mig, og jeg var ved at gaa fra det hele, da jeg mødte Marstrand ved Hesten*) paa Kongens Nytorv og forklarede ham min Nød. «Sludder,» sagde han, «kom hjem til mig iaften.»

Det gjorde jeg. Han sad i Sofaen, og tog imod mig med sit venlige: «Velkommen,» men var i samme Øjeblik inde paa Livet af mig og baxede mig godt igennem. «Se saa, nu er Du vel vaagen, eller ønsker Du mere?»

Fuldstændig tilfredsstillet tog jeg Plads ved Bordet lige over for Marstrand, der atter tronede midt i Sofaen og saå paa mig med sine ildfulde, gode Øjne: «Ser Du,» vedblev han, «nu begynder vi; men først maa jeg ha denne hersens i Orden,» idet han med Anstand løftede en Gaasefjer i Vejret og skar den til i fire raske Snit. «For Du maa vide, med Gaasefjer og Menneskeforstand gaar Algebra som en Visk; det er hverken Græsk eller Teologi, det er lige ud ad Landevejen.»

---

*) Dengang var der ingen Plantning til at skjule Hesten, omkring hvilken man om Vinteren kørte rundt i Kane for 4 Skilling.

Og saadan gik det. Marstrand lagde alt saa klart tilrette, at Algebra marscherede glat ind i mig, som om Panden havde staaet paa vid Gab.

Det var en hel Svir at lytte til hans Forklaring; den var tydelig, kort og stod som malet i hans udtryksfulde Ansigt. Hos Marstrand behøvede man kun at strække Haanden ud for at faa fuldt Tag i det, han bød, og inden kort Tid havde jeg ogsaa lært saa meget Algebra, at min Akademi-Lærer, Løjtnant Bracht, antog det for Spøgeri.

Desto værre for mig, kom Marstrand til-søs, og senere gik han til Højskolen, hvor han havde Brug for al sin Tid, og jeg gled igen ned til Nul. —

Var Akademiet trættende og de mange Baller sløvende, gjorde derimod Livet ombord i Kadetskibet Gavn baade paa Krop og Karakter. —

En interessant, men drøj Søtur havde vi 1832 med Fregatten Nymphen, der det Aar var Kadetskib og til Besejling med Fregatten Havfruen, paa hvilket Skib Prins

Frederik*) i en Slags Landsforvisning blev sendt bort for en kortere Tid.

Da begge Fregatterne den anden Maj laa sejlklare paa Kjøbenhavns Yderred, og Prinsen var flyttet ombord, blev han budt Farvel af sin Fader, Prins Christian, hvorimod de andre Kongelige saavel som alle Hoffolkene toge sig vel iagt for at hilse paa Prinsen, til Trods for, at han skulde være Danmarks Suveræn.

Uagtet det var hundekoldt med Regn, Blæst og af og til lidt Sne, skulde Mandskabet og Kadetterne paradere oppe paa Ræerne, imens de høje Herskaber fik varm Frokost paa Havfruen, og Prins Christian, efter at have sagt Sønnen Farvel og forladt Havfruen, tog sin Kaffe og en La-Rose ombord hos os.

Kadetterne vare beordrede at møde med tykke blaa Buxer, men i den ellefte Time blev det forandret til tynde blaastribede.

Heldigvis kunde jeg ikke parere denne Ordre, idet jeg, da Kadetterne skiftede Buxer, var ansat ved Uddelingen af Extra-Brændevin

---

*) Frederik VII.

til Mandskabet og først blev færdig i det Øjeblik, der blev pebet til at entre. Og jeg maatte op i de blaa.

Men næppe havde jeg indtaget min Plads paa Raaen, før der med et vældigt Brøl blev prajet: «Hvad er det for en Rad med blaa Buxer? Vil han komme ned med sig, og det i en lynende Fart!» — Ja saagærne; og lige saa hurtig mine forfrosne Fingre tillode, rutschede jeg ned. Det var en Lykke for mig, da jeg kort forinden havde ligget døds-syg af Brystinflammation — og jeg tænkte paa min brave Præst, ham med de mange Historier.

Da Prins Christian kom over vort Faldreb og paa sin indtagende Maade havde hilst, sagde han: «En herlig Regn idag.» — «Meget mulig, Deres Kongelige Højhed, men paa min Ryg gror intet Græs,» var det ligefremme Svar fra for gæve Chef, Kaptejn Magnus Lütken, Fader til afdøde Marine-Minister Otto Lütken.

Efter at Prinsen havde forladt os, fik endelig de stakkels Parade-Mennesker*) Lov til at

*) Kejser Nikolaus drev det til, at Mandskabet ved saa-

entre ned, hvad der dog ikke var let, da Hænder og Fødder havde meldt sig fra Tjeneste.

Hans Grove, der blev Marineminister og døde nede i Schweits, var efter hvad han fortalte saa forkommen, at han ikke kunde holde paa noget og oppe paa Raaen lod staa til, dinglede frem og tilbage med Hænderne i Lommen. Men ustraffet kom vi heller ikke fra denne Festforestilling, der hurtig sendte Halvdelen af Besætningen til Doktoren og tre Mand ind i Evigheden*) af Tyfus.

Skønt Officerer og Mandskab havde det tørt og forholdsvis lunt nede paa Banjerdækket, holdt vi bedre ud i den kolde Kadetmesse oppe paa Batteriet tæt agten for Stormasten. Og dog havde vi hverken tørt Tøj i Kistebænkene eller tørre Køjer at sove i, da

---

dan Lejlighed præsenterede Gevær selv oppe paa de øverste Ræer.

*) Klokken otte Morgen afleverer Lægen en Sygelize til Chefen og en til næstkommanderende. Paa Listen havde Lægen engang anført en Mands Sygdom for «Skulkesyge.» Et Par Dage efter begravede vi imidlertid Synderen, det vil da sige Manden, men den stakkels Doktor døde ikke i Synden. Han gik bestandig under Navnet: «Skulkedøden».

Vandet i daarligt Vejr væltede ind til os gennem vore utætte Kanonporte, paa samme Tid vi døjede Stinkevandet fra Pumperne, der stadig gik, idet den gamle Skude var læk og trak ikke saa ganske lidt.

Ude i Nordsøen arbejdede Skibet under en Brandstorm saa voldsomt, at to Mand faldt overbord og druknede i Mulm og Mørke. —

I dette Uvejr rev Stormen, da Store-Stagsejl blev hejst, den Øjebolt, hvori Skødtaljen var hugget, op af Dækket. Ustyrlig som et vildt Dyr slog Sejlet om sig med Taljen, der kvæstede tre Mand og ikke var til at magte.

Samme Øjeblik Skødet slog los, skørede Sejlet med et voldsomt Knald. Under øredøvende Rabalder, som Geværsalver, piskedes Sejlet istykker og blæste bort, med ikke Trævl til Rest.

Kun Liget, det Toug, hvortil Kanterne af Sejlet fastsyes, blev tilbage, og nu, da Vinden havde gjort det af med Sejlet, blev Skødtaljen medgørlig, men da var der ikke Brug for den.

Efter at det agterste Stagejl var hejst, laa Fregatten godt tildrejet. Havfruen derimod red Stormen af for Takkel og Toug uden

en eneste Stump Sejl, der kunde holde den til Vinden, og laa derfor daarlig, ofte tværs paa Søerne. Disse væltede stadig ind over Havfruen og en Braadsø slog Hans Kongelige Højhed ned paa Batteriet oppe fra øverste Dæk. Man fortalte at ved den Lejlighed blev en Mand knust; men det beroede paa en fejlagtig Bogstavering i et Brev til Hjemmet. Det var ikke en Karl, der gik i Løbet, men en Kalv.

Da Vejret hændelsesvis en Dag var godt, skøde vi til Skive efter en udlagt Tønde. Ved første Skud smadredes Tønden; men ved næste blev det, efter Udlægningen af en ny Tønde, Kanonens Tur. Den sprang*), og med et voldsomt Brag sendte den af sit eget Jeg et halvanden Alen langt og tre Kvarter bredt Stykke højt op over Knappen, tæt forbi Hensen, der som sædvanlig hang oppe paa et Stag. Stykket røg langt bort fra Skibet, karambolerede paa sin Vej gennem Luften med et Utal af Insekter og gennem Vandet

---

*) Følge af en Støbefejl.

med en Ladning Fisk, forinden denne Masse lagde sig til Hvile paa Havsens Bund.

Var Kanonen sprungen i Underkant istedenfor som nu i Overkant, kunde der være slaaet et saadant Hul i Bunden, at Fregatten havde sagt Farvel og var gaaet til sine Fædre med Mand og Mus længe før vore Fartøjer kom i Vandet. Og var dette Kæmpe-Projectil faret til en af Siderne, kunde Mandefaldet være blevet forfærdeligt. Nu slap vi med tretten mere eller mindre kvæstede. Kadet Henrik Krieger havde faaet saa mangfoldige smaa Stykker Jærn i sig, at han ved Hjælp af Hyldethe svedte dem ud i tusendvis. Skibet fik kun et stort Hul i øverste Dæk lige over Kanonen.

Derimod var den moralske Virkning stor. Besætningen blev lamslaaet, og da de kvæstede vare bragte bort fra Kanonen, turde ingen nærme sig den. Skydningen ophørte øjeblikkelig, hvad den ikke burde havde gjort, og Kanonerne stode urørte, til vi saluterede Kronborg, hvilket skete med en til Ængstelighed grænsende Forsigtighed.

Iøvrigt var der paa denne Rejse ogsaa Bud efter et Par af os Kadetter. Den ene

faldt fra Forestængesaling ned paa Forkanten af det skumfulde Mærsejl, og blev, idet han med hver Haand greb en Rebsejsing, nok saa roligt hængende, halvt liggende paa den stærkt fremstaaende Bug af Sejlet, indtil han fik Hjælp.

Den anden faldt fra Storebramraa, men tog Tag med den ene Haand. Imidlertid slap en stærk Kadet Raaen med sin højre Haand for som en Grib at hugge den i Kammeraten lige bag i Buxernes Mangfoldighed, og dér hang de, til de andre Kadetter bjærgede dem. —

Paa en af Søturene faldt en vordende Kadet, Ludvig Schmidt, overbord. I samme Øjeblik røg Kjolen af Prøsilius, den gode Løjtnant, der i Skolen paa Solsiden aldrig gav mere end 27 Slag Tamp ad Gangen, og, som idet han sprang ud, greb Knægten med de Ord: Kryb op paa min Ryg, Dreng!

Det lod Schmidt sig ikke sige to Gange. I en Fart var han oppe at ride paa sin Redningsmand, om hvis Hals han klamrede sine Arme saa fast, at han var lige ved at tage Vejret fra vor brave Løjtnant.

Efter en hidsig Kamp lykkedes det Prøsilius at faa Drengen ned af Ryggen, men maatte, for at klare sig, af og til give Fyren en Dukkert, naar han vilde op at ride.

Da de to Herrer atter vare paa det tørre ombord i Najaden, blev Schmidt dunket paa Maven for at drive det salte Vand ud af hans Spisekammer, hvorpaa et Glas Vin hurtig bragte ham i Orden.

Havde vor Riddersmand ikke kastet Kjo-len, kunde begge de skibbrudne let være gaaede neden om og hjem ved foreløbig at have taget Stade paa Bunden af Nordsøen, for senere, efter at være fortærede af Makreler, at serveres som Dele af disse for Slægt og Venner.

Hjemme hængte Frederik VI Ridderkorset paa Brystet af Prøsilius, som havde frelst en Dreng, der som Mand gjorde god Tjeneste i begge vore Krige.

Prøsilius er nu Lods-Inspektør i Helsingør, hvor man ifjor, i Anledning af at han i 70 Aar med Ære havde baaret Søetatens Uniform, gjorde Gilde for ham.

Ved den Lejlighed modtog Kommandøren en pragtfuld Blomsterkurv fra Ludvig Schmidts

Enke, født Suhr, som Tak for i sin Tid at have bjærget hendes tilkommende Mand.

I 1834 var Dronning Marie*) det første Linjeskib, vi havde ude efter den engelske Krig. Det blev ført af Kommandør Schönheyder med Nymphens gamle Chef Magnus Lütken til næstkommanderende.

Prins Frederik var ogsaa ombord i dette Skib, der tillige med Kadetskibet, den evigunge «Najaden», gæstede Island.

Der blev naturligvis gjort stort Staahej af den vordende Konge, som af hele Stadsen syntes bedst om Festballets Dronning, en dejlig Islænderinde. Men med hende fik vi andre ikke Lov at danse, da Prinsen sagde: «Nok se, men inte røre,» og holdt ud med hende hele Natten, ikke ved tændte Kærter og brændende Fakler; nej, ved det klare Solskin, hvormed Vorherre midtsommers i saa rigt Maal trakterer det høje Nord.

---

*) Ved Ekviperingen af dette Skib blev et Par Mand slaaet fordærvet, hvad der dengang ikke var usædvanligt. Men man havde ogsaa den fortvivlede Maner at hejse de nøgne Ræer op og takle dem tilvejs, istedenfor først at takle dem og saa hejse dem op.

Til Ære for den unge Pige maa det siges, at al den Hyldest ikke gjorde hende ør, og den næste Morgen saa' vi hende nok saa fornøjet feje uden for sin Faders Dør.

Paa Ballet drak Prinsen dus med en af Kadetterne, men det faldt ikke i god Jord, da Fyren i al Troskyldighed ogsaa sagde du.

Linjeskibet blev i længere Tid ved Island, og imens berejste Prinsen med stor Ihærdighed Landet. Som et lille Bevis paa, hvor udholdende Hans Kongelige Højhed var, skal jeg blot anføre, at efter et Aftengilde, ved hvilket to Amtmænd laa under Bordet, tog Prinsen halv tre om Natten sin Bøsse og gik paa Jagt til Klokken fire.

VIII.

Mine Erindringer fra den Tid ere, forsaa-vidt de ikke angaa Akademiet, uden noget Værd. Men hvorfra skulde de ogsaa have det? Alt stod jo i Stampe; det var kun gamle Frederik, som vidste, hvad der tjente Folk og Land, og Aviserne havde heller intet at berette om os selv.

Desto mere Interesse havde Nyhederne fra Udlandet, og man var, paa de to Dage i Ugen, Hamborgposten kom, lige saa spændt som de, der dengang ved Tallotteriets Trækning ventede paa Numrene, eller som de, der nu længes efter at Aviskonen skal ringe med Fortsættelsen af Feuilletonen.

Og hvor slugte man da ikke sin Avis, og med hvilken Glæde læste man ikke om, at Grækerne og Lord Byron myrede Tyrkerne,

ikke at tale om, at d'Herrer Monarker i Rusland, Frankrig og England lode deres Admiraler ødelægge den tyrkiske Flaade i Navarino Havn. Og hvor steg ikke Glæden til Henrykkelse, da Russerne gik over Balkan, og Diebitsch Sabalkanski lovede at tage Konstantinopel for at give hele Stadsen til Grækerne.

Det var altsammen i tyverne, og trediverne lode ikke vente paa sig med Efterretninger, navnlig fra det Land, der har Monopol paa Revolution, baade fra oven og fra nedent.

Da Kadetskibet en af de første Dage i August 1830 kom ind fra Østersøen og havde faaet Dragørlods, var Chefens første Spørgsmaal det sædvanlige: «Er der noget nyt, Lods?» — «Nej, inte det jeg véd af, uden det skulde være, at den ældste faste Lods er kreperet. — Jo! det er sandt, Franskmændene har javet deres Konge ad Helvede til.» — «Nej Fanden heller!» — «Jo, og hele Kleresien med og taget Ministeren ved Vingebeinet og slaet Soldaterne for Panden, det vil da sige dem, der sigtede, for der skal nok ha' været mange, der skød uden om.» — «Har de da ikke faaet en ny Konge?» — «Jo bevares! Han hedder

noget med Filipsten ligesom Karantinbetjenten inde i Dragør.» —

Men det blev ikke derved. I Brüssel, hvor man ugerne distanceres af Paris, gik Folk hen og hørte «den Stumme i Portici,» fik Fut i Blodet, raabte Hurra for Belgien, gav Holland et Pereat, fordrev Soldaterne og anmodede de ægte Genevermænd om at forsvinde. De forsvandt, men glemte ikke paa Vejen til Haag at aflægge Visit i Antwerpen, som først gav sig, da Franskmændene kom deres saakaldte Brødre i Belgien til Hjælp.

Der var dog intet, som havde større Interesse end Polakkernes Opstand mod Russerne. Aldrig har noget udenfor mit Fædreland lagt Beslag paa mig som denne Kamp, og aldrig har noget i andre Staters Historie pint mig mere, end at Polakkerne bleve uenige og igen maatte under Aaget. —

Dette Vingslag ude fra lettede imidlertid lidt paa vore egne forkrøblede Forhold, og hurtig gav Frederik VI os raadgivende Stænder, ikke mindre end fire, en i Roskilde, en i Viborg, en i Slesvig og en i Itzehoe.

Dengang fandt man, at meget af, hvad der blev sagt i Stænderne, var altfor nærgaaende, og de gamle Parykker vare i højeste Grad indignerede over de mange frisindede Udtalelser og Forslag. Læser man derimod nu i en Stændertidende, synes man, at Tonen er til Latterlighed spagfærdig. Men saadan gaar det. Om hundrede Aar eller før, vil man le sig fordærvet over alt vort nuværende Kineseri — forudsat man ler.

Da jeg spurgte min franske Lærer, Professor Abrahams, om hvad Stænderne vilde gøre, hvis deres Raad ikke fulgtes, svarede han: «Første Gang vil man finde sig deri, maaske ogsaa anden Gang, men tredje.» — «Ja, hvad ville saa Stænderne gøre, Hr. Professor?» — «Det er et Spørgsmaal, men det vil jeg lade Stænderne om,» og lige klog var jeg. Imidlertid har man dog allerede dengang tænkt sig noget, der lignede ikke at ville taale alt.

Den Interesse for Statsstyrelsen, der begyndte at gjøre sig gældende, bidrog ikke lidt lil at sætte Liv i de sociale Forhold og navnlig til at bringe et nyt Moment ind i den selskabelige Konversation, der hidtil saa godt som udeluk-

kende havde drejet sig om Teatret. Thi, det være sig Dag, det være sig Nat, det være unge, det være gamle, det være Folk, der havde Kunstsans, det være Dummerhoveder med ikke Spor af Begreb om Skuespilkunstens virkelige Natur, saa gik, om jeg saa maa sige, Sluddereren ustandselig om Teatret, og uden dette — vi havde kun ét — vilde Konversationen have været paa Randen af Fallit.

For nylig har en yngre Forfatter, saa udførlig levendegjort dem, som dengang forherligede det Kongelige Teater, at der næppe kan være mere at sige desangaaende. Og dog krible mine Fingre efter at skrive lidt om dette vort Afgudstempel, til hvilket vi alle svore, og som, idet mindste for mig, var den eneste Forbindelse med et højere Aandsliv, ukendt som jeg var med al Slags Literatur og Poesi. Det gamle Teater staar derfor i min Erindring med en saadan Nimbus, at jeg, om ikke af anden Grund, saa af Taknemmelighed, maa af med et Par Smaabemærkninger, af hvilke dog flere angaa en noget senere Tid.

Operaen stod ikke højt i Cours, efter at Cetti var bleven for gammel, og «Robert af

Normandiet» blev til Exempel peben ud, ikke fordi dens Musik var daarlig, hvad den jo som bekendt ikke er, men Texten kedede. Derimod fandt «Den Stumme i Portici» og alle de andre iørefaldende Operaer af Auber et Publikum. «Den Stumme» havde imidlertid Vanskelighed ved at komme til at gaa, da man frygtede, at Kirchheiner, der var noget af en Træmand, ikke kunde magte Rollen som Masaniello, og selv havde han heller ikke Mod. Men da man puttede ham i Svømmebuxer og Bluse og satte ham den røde Hue paa Hovedet og Dolken i Bæltet, fik han Kurage. Med et vildt Blik kom han ind paa Scenen, og med knyttede Næver og stærke Benbevægelser i Trikot sang han «En nyfødt Sol» med saa megen Bravur, at den ene Bifaldsstorm efter den anden lønnede dette dristige Attentat paa at blive Skuespiller i Forening med at være Sanger. Da han nu havde faaet Blod paa Tanden, kom de andre Operaer af sig selv, og han gav ligesaa heldig Fra Diavolo som George Brown i «den hvide Dame.»

Balletten var heller ikke oven paa, og kun en Bournonvilles Geni og Viljekraft kunde løfte

den saa højt, at Valdemar, Sylfiden, Napoli og Toreadoren altid fyldte Huset til op under Taget. Men hertil bidrog ogsaa Lucilie Grahn ved sin Ynde og Gratie, og at se hende som Sylfiden i Vinduet over Døren midt for Scenen kunde ikke glemmes. Hun forlod os, men opnaaede aldrig ude, at blive hvad hun havde været hjemme. I Paris saa' jeg hende danse sammen med Cerritto og Carlotta Grisi, alle tre som Koryfæer. Dog, hvilken Forskel mellem dengang og før; den var som mellem en opstrammet Manégehest og Føllet i Frihed.

Men det var de forskjellige Slags Skuespil, saaledes som de bleve spillede, der var Teatrets Sol, og fra den udstraalede Navne som Ryge, Lindgren, Frydendal, Winsløv, Rosenkilde, Fru Heiberg og Fru Nielsen.

Ryge, der havde været Læge, var Nummer et af alle disse etter. Han spillede Hakon Jarl og en Fraadser lige mesterlig, og det er svært at sige, om man var mere betaget af Hakon, end nærved at revne af Latter, naar han slog Gækken løs som «Saft» i Sove-drikken. Ryge gengav Menneskene, som om han med sin Doktorkniv havde obduceret

dem og snittet dem Karakteren hel og holden ud af Livet. At hans Datter iøvrigt ogsaa kunde spille baade fint og godt, er intet Under; Æblet falder jo, o. s. v. —

Da jeg saa' *Lindgren*, begyndte han at blive gammel, men ikke desto mindre staar hans Jeppe og hans Arv lyslevende for mig, og hans Spil stod saa højt, at Professor Phister har sagt mig, at i flere Roller havde han aldrig naaet *Lindgren*; og hvad kunde Phister ikke naa? —

I hvor mange Roller glimrede ikke *Carl Winsløv*, men aldrig mere, end da han fejrede sin sidste Triumf og spillede Kongen den ene Gang, Ludvig den 11te gik. Forestillingen var gruopvækkende, og ved Tæppets Fald efter femte Akt, sad hele det fyldte Hus som lynslaaet, fastnaglet til Bænken uden at sige et Ord. Gennemisnet og fuld af Rædsel over det Billede, *Winsløv* havde malet af den frygtelige Konge, kunde ingen rejse sig eller tænke paa at gaa, da der med ét, som om en elektrisk Gnist havde antændt de lamslaaede Livsaander, udbrød et tusendstemmigt, stormende Bifaldsraab. Og det galdt *Winsløv* og kun ham.

Desto værre blev det en Afskedshilsen. Dødssyg kørtes den fejrede Kunstner hjem for aldrig mere at betræde Scenen.

Da Winsløv, der havde spillet Zierlich i Aprilsnarrene paa den ham ejendommelige Maade, var død, og Phister overtog Rollen, var man forarget over, at han formastede sig dertil; men det gik og brillant.

Naar *Frydendahl*, denne fint anlagte, og i sit Væsen fornemme Mand, spillede Komædie, syntes det at være et Galanteri, han viste Publikum, der paa sin Side med ærbødig Tak og under stadig Latter modtog, hvad han gav til bedste. Det var med Frydendahl som med en af vore nuværende Skuespillere; han kunde ikke løfte en Haand uden at alle lo. Men gav Frydendahl Winther i «Et Æventyr i Rosenborghave» og kom ind med en Rose i Munden, slap man ikke med at le. I det Nu, Winther viste sig, udbrød, som om en Mine var sprunget, en jublende Skoggerlatter, og alle reves med som af en Stormvind. Det var næsten mere end mange kunde døje, og ikke faa maatte holde sig for Maven, saaledes virkede

denne Virtuos uden at benytte sig af klownagtige Skaberier. *)

Var Frydendahl morsom paa Scenen, var han ikke mindre underholdende uden for denne; og jeg kan takke ham for mangen en Oplysning, navnlig om Teatret, hvor han var Instruktør. I denne Stilling udrettede han dog neppe stort, da de mange berømmelige ikke gave Rollerne anderledes, end de selv vilde. —

Aldrig har jeg set gamle *Rosenkilde*, uden i ham at anerkende Mesteren. Men hvorledes gengældte han mig?

Den eneste Gang vi mødtes paa neutral Grund, var i Nyborg hos Schierns, hvor vi sloges paa Stylter. Dér var jeg Mesteren, men det kunde han hverken unde eller tilgive mig, og jeg tror, at han hellere havde ladet sig agterudsejle i Komadiespil end paa Stylter.

Det Liv og det Lune, hvormed *Rosenkilde* spillede, tog aldrig af. Det tog til. Begyndte han for mange Aar siden med at give Trop som lystig, endte han paa sine gamle Dage med ikke alene at gøre Trop overgIVEN, men

---

*) Nu vilde jeg maaske dømme anderledes.

saa ustyrlig, at jeg har set det stakkels Menneske, som aldrig fik Examen — Trop naturligvis — op ad Prosceniet paa Vejen til den Kongelige Loge for at fange en Flue, der skulde agere Dyret i «Recensenten.»

Som Ryge kunde Rosenkilde spille helt forskelligartede Roller, og han var lige uforlignelig som den flabede, uvorne Skoledreng Hans Mortensen og som den gamle Michel Perrin med den evigunge, rene Barnesjæl.

Men har jeg talt saaledes om disse Herrer i Aandens Rige, hvorledes skal jeg da finde de rette Ord, naar jeg tillader mig at gøre Bemærkninger om Fruerne *Heiberg* og *Nielsen*?

Begge disse Damer havde naaet Kunstens Toppunkt; og dog er jeg nær ved at tro, at, ihvor højt de stode paa Scenen, glimrede de om muligt endnu mere uden for denne, og da navnlig i Hjemmet.

Den Aandens og Hjærtets Dannelse, de besade, gjorde, at enhver Rolle i deres Hænder kom til sin fulde Ret og slog an baade paa Hjærte og Forstand.

Det var et uerstatteligt Tab, da Døden tog Fru Nielsen, og Fru Heiberg forlod Teatret.

Med Rette var Publikum utrøsteligt. Man bøjede sig for Fru Nielsens ufrivillige Bortgang, men man kunde ikke finde sig i, at Fru Heiberg frivillig havde trukket sig tilbage. Og dog har næppe noget af alt, hvad denne højt begavede Dame har gjort, bedre vist, hvor fint hun har følt, og hvor rigtig hun har forstaaet sin store Kunst, der maaske mere end de fleste andres maa støtte sig til Ungdommens friske Ynde. —

Om alle disse Matadorer kunde der siges, at de aldrig spillede Komædie i Komædien.

Men det er bedst at holde op med at tale om Teatret, hvis Folkefærd nok ikke skal være saa lige at klare sig imellem. Og for at undgaa Paasejling, vil jeg holde af, og gaa op paa Udstillingen, og fortælle lidt om, hvad jeg saa' deroppe for godt og vel halvhundrede Aar siden.

Det første, man ikke saa', var Flaget over Charlottenborg Port*). Dengang nøjedes man

---

*) I den seneste Tid hejses Flaget over Charlottenborgs Port kun for Personligheder. Om det er Beskedenhed eller noget andet, der gør, at Flaget ikke hejses for det

med ét paa Kastelsvolden, men det blev kun hejst for de Kongelige, paa deres Fødselsdage, naar de giftede sig, og naar de fik legitime Børn.

Var man imidlertid traadt inden for i den store og smukke Port paa Charlottenborg, havde man strax en Udstilling, saa tiltalende, at man uvilkaarlig slog paa Lommen for at fornøje Maven, der haardt blev fristet af de mangfoldige paa et stort Bord opstablede Kager fra Konditor Kromeier i Vimmelskaftet.

Slap man endelig bort fra disse Lækkerier og for en Mark*) erhvervede sig Ret til at se det, Arvtagerne efter Phidias og Raphael havde leveret, stod man uden for den Dør, der med sit paamalede «Indgang» havde passet meget bedre til et vist andet Sted, end til et Kunstens Tempel.

Alligevel tog man Hatten af, hvad enten den var rund eller trekantet og var lige ved at banke paa; saadan var nu Tidsaanden dengang. Man fattede imidlertid Mod, purrede

---

suveræne Folk, naar det besøger Udstillingen, kender jeg ikke. I saa Henseende er Tivóli høfligere.

*) 33 Øre.

sig i det lange Haar og traadte høflig og be- skeden ind med Hatten i Haanden som til Selskab.

Puh! Det første Indtryk fik man gennem Lugteorganet, men ikke af Marmor og Porfyr, nej, af skinbarlige Mennesker; men havde man trukket Vejret et Par Gange og faaet Duften rigtig godt tillivs, befandt man sig fortræffeligt i denne Menneskesti, klar til at mønstre alt, hvad Apollo havde forundt os paa vort kære, gamle Charlottenborg.

Dog, det levende har altid Fortrinet frem- for det, som mangler Ben at gaa paa, og jeg tilstaar, at førend jeg gav mig i Lag med Kunsten, denne Menneskeværkets Blomst med Gud- dommens Stempel, var det Damernes Tur at faa en lille Overhaling. Da den var over- staaet, faldt mit Øje paa to Herrer foran en hvid og en gul Buste.

«Hør Du,» sagde den mindste, «Du er s'gu meget blegere*), end Bissen har gjort

---

*) Naar Blegheden i Busten berørtes, er det ikke umu- ligt, at det var med den Bagtanke, at Bissen for at faa mere Liv i den døde Masse kunde have sat lidt Kulør paa sit Marmor, ligesom de gamle i sin Tid af

Dig.» — «Ja det kan gerne være; men saa har han til Gengæld gjort Dig meget mindre gul end Du er.» — «Tak for den.» — «Ja, selv tak,» og saa vendte de sig saa gesvindt om, at de nær havde traadt mig paa Tærne. Hurtigt gjorde jeg ret for den mindste, der venlig sagde: «Det gik ikke iaftes.» — «Hvilket Hr. Etatsraad?» — «Aah, den dumme Synaal vilde jo ikke svømme oven paa,» og dermed forsvandt de i den næste Sal.

Det var to Mænd, som selv en Søkadet havde Lov at kende. Den ene havde i sine

---

og til gjorde, og hvis Nytte Bissen ikke var uvillig til at anerkende, forudsat det ikke gik paa Sandhedens Bekostning.

Stundom maatte Bissen dog selv, hvor nødigt han end vilde, lyve lidt. Da han havde fuldført Caroline Amalies Buste i Ler og givet den fire Rynker, saaledes som Faktura udviste, havde den yngste Hofdame aldrig set, at Enke-Dronningen havde flere end tre, den ældste ikke flere end to, og Overhofmesterinden var vis paa, at var der én, var der ikke flere. Da Bissen derpaa fremstillede Busten for hendes Majestæt med den ene frelste Rynke, sagde Dronningen paa sin elskværdige, ligefremme Maade: «Hør Bissen, kan Busten ligne, naar den maa undvære tre af mine Furer, kan den saamænd ogsaa miste den fjerde.» Og Panden blev glat som et Barns, men lignede lige godt; det var gamle Bissen Mand for, som ingen anden.

Værker talt til mangfoldige Mennesker om Nordens gamle Folkefærd, saaledes som de elskede og saaledes som de sloges, og det saa smukt, at de oldnordiske Herrer og Damer altid holdtes frem for Ungdommen som et mønsterværdigt Exempel.

Gamle Bissen har senere foruden det, selve Manden har gjort, foreviget ham paa Stolen uden for National-Teatret, hvor han synes saa smaat at lytte efter, om man ikke skulde have glemt ham; i det mindste ser han ikke saa frejdig ud som hans Kammerat, gamle Fatter Holberg, hvis Stykker for Tiden — 1885 — noteres højere.*)

Den anden Herre, ham med Synaalen**), var en lille Mand, der har opfundet et Batteri saa kraftigt, at det nu naa'r at række over

---

*) I min Barndom sendte Damerne Børn og Tjenestefolk i deres abonnerede Logepladser, naar Holberg gaves, og flere af Damerollerne spillede af Mandfolk.

*) Ørsted holdt Forelæsninger for Søkadetterne paa Polytekniske Lærestalt i Studiestræde og vilde blandt andet vise os, hvorledes en Synaal kunde flyde oven paa Vandet i et Glas, men det lykkedes aldrig, og tilsidst var der et helt Arsenal af druknede Synaale paa Bunden af Glasset.

hele Verden. Hans Statue i Ørsteds Park har Jerichau besørget.

Men jeg skulde videre, og midt imellem Malerierne gloede jeg som et vist Dyr paa en vis Port uden at finde meget andet end rødt, grønt, gult og blaat. Dog, det var kun i min grønneste Ungdom, at jeg var saa stupid; længere hen hjalp Marstrand, baade Løjtnanten og Maleren, ogsaa herpaa, og efterhaanden begyndte jeg saa smaat at kunne skønne.

Jeg skal dog ikke opvarte med mine Indtryk fra den Tid, der var *Eckersbergs* og hans mange Elevers Glansperiode, men derimod sige et Par Ord om disse Kunstnere, saaledes som jeg nu opfatter dem efter i en lang Aarrække at have kendt dem, og set, hvad de have præsteret.

Skolens Lærer, eller om man vil Stifter, repræsenterede paa en Maade saavel den gamle Skole, som Nutidens nyeste i Paris. *Eckersbergs* russiske Linjeskib, en af Malerisamlingens Perler, er et Pragtexemplar af den gamle Skole, paa samme Tid som hans allersidste Arbejder mere tyde paa at være smurte op med en Kost end behandlede med Pensel. —

Om *Ernst Meyer*, hvis Malerier og Aquareller med Rette betales højt, sagde engang gamle Thiele: «Saa dygtig jeg anser min gode Ven Ernst for at være, har han næsten altid kun et og samme Motiv, ét, han i sin Ungdom har forelsket sig i.»

Undertiden slog Ernst Meyer dog ud fra sin ejendommelige Genre, og det forringede ikke hans Navn. Da Jerichau saa' et af hans Sømalerier, sagde han: «Ja, naar Marinemalerne kunde lave saadan en Sø, var det en Fornøjelse at se paa deres Hej—vil—du—gaa.» — Og var Ernst Meyer i Dameselskab og i godt Humør, klippede han ud i Papir og det mesterligt. —

Der er ikke mange, hvis Malerier ere mere stemplede med Kunstnerens egen elskværdige Karakter end *Küchlers*, og der er heller ikke mange, for hvem der er mere Sympati, baade for hans Arbejder og hans Person. Skønt Küchler er gemt med Hud og Haar inden for ét italiensk Klosters tykke Mure, er det saa langt fra, at han er glemt, at det snarere er, som om han var midt imellem os;

og kommer hans Malerier under Hammeren, voxer Prisen med hver Gang mere og mere.

Ogsaa ham morede det paa sine Udflugter i Bjergene paa den anden Side Campagnen, at male ham ofte helt uvante Motiver. Saaledes er der et ganske lille Landskab dernede fra, som Jerichau blev saa forliebt i, at han udbrød: «Ser en Englænder af den rette Slags dette lille Billede, byder han strax hundrede Pund.» Og døg var det ikke andet end en Lap, som Thiele tilfældig fandt i en Kiste, der i flere Aar havde henstaaet hos en herboende Slægtning af Kùchler.

At J. T. Lundbye, der aldrig tog Sigte af Naturen uden at træffe sit Maal, skulde falde for sit eget Vaadeskud! Og netop som han i 1848 stod færdig til lige over for Op-rørerne at hævne Løgnen om, at Hertugdømmerne vare forurettede.

Med Lundbye tabte den danske Kunst sin Solskinsmaler, og ingen kunde som han med næsten intet fremtrylle et mægtigt Billede. Hvor han gik, og hvor han stod, hvad enten det var i Frederiksværk eller ude paa Refsnæs

ved Kallundborg, havde han altid Pensel og Lærred klar til at fæstne den Naturens Rigdom, der væltede ind over hans skuelystne Blik.

Som oftest satte Lundbye sit Navnetræk under sine Billeder, hvad han ikke havde behøvet, han, der malede vor Natur saa sand, at kun Danske forstaa den. —

Ikke længe før Lundbye døde *Rørbye*, nogle og fyrretyve Aar gammel. Trods sin korte Arbejdstid havde Rørbye ved Flid og Stræbsomhed faaet en hel Del paa Lærredet af det, han havde set, lige fra Skagen til Konstantinopel. Men der var mere for Øjet end for Tanken.

Hans Torv i Amalfi er overfyldt med Mennesker, Dyr, Blomster og Urter, men jo oftere jeg ser det, jo tommere forekommer det mig. Der er Kulisser, men Stykket, som skal opføres, mangler.

Ryge Tyrkerne Tobak, synes denne ikke at smage; og spejder den tre Alens Skagbo gennem en to Alen lang Kikkert, faar man en Jernbane-Signalstang i Øjnene.

Det er dog kun min ringe Mening. Rørbye har jo et stort Navn, og kommer et af hans Billeder ved Dødsfald en enkelt Gang frem, bliver det enormt betalt. —

Var Rørbye flittig, var *Anton Melbye* doven. Man roste ham, fordi han brød med Skolen og arbejdede uafhængig af denne. Men var det ikke nemmest? Hans Arbejder fra dengang han var skoleret, staa i mange Henseender højt over meget af, hvad han senere har præsteret. Da han holdt op med at tegne, hjalp han sig med Marinemaler Dahls Tegninger; men det maa man lade Melbye, at modtog han Skibene livløse, forstod han at give dem Bevægelse, skønt somme Tider i noget, der mere lignede blaa Bjærge end Havet.

Havde Melbye studeret og grundig uddannet sit glimrende Maler-Talent, vilde han langt have overgaaet Gudin og alle andre Marinemalere, og havde han dyrket sit musikalske og kastet sig over Guitarspillet, kunde han have fanget hele Verden, som han nu be-
daarede den enkelte, naar han i Ny og Næ

greb Guitaren. Ulykkeligvis for Kunsten og ham selv betog Spiritismen ham. —

Hvor vilde *Købke* dog have græmmet sig, hvis han havde oplevet at se Burmeister og Wains Skure berøve hans kære Kastel, der var hans Hjem, noget af dets smukke Beliggenhed. Og lige saa vist det er, at der ikke er meget af Kastellet og dets Omgivelser, som ikke er taget tilfange af *Købkes* geniale Pensel, lige saa vist er det, at Burmeister og Wains Røghuller ikke havde nydt denne Ære, selv om Magnaten for dette og mange andre Vindskibeligheder havde forlangt det.

Købke var ikke mindre omhyggelig i Udførelsen af Træer og Køer end af det fineste, krøllede Nakkehaar paa et lille Englehoved; og aldrig sendte han noget ud i Verden, som ikke var gennemført. Desto værre døde *Købke* tidligt. —

Marstrand! Naar hans Kunstfæller stode som Kæmper, var *Marstrand* en Holger Danske.

Han opfattede med lige saa dybt følt Beundring al Storhed og Skønhed, som han stillede sig kritisk over for det smaalige. Det var ikke af og til, han saa' og gengav det

sete; nej, bestandig var han paavirket. Udvendig af Mylret forbi hans rastløse Øje, og indvendig af de mange Ideer, hans sprudlende Lune og rige Aand affødte, og som han livagtig slog fast paa Lærred og Papir, ja, paa Mur, naar han ikke havde andet ved Haanden*). Han var altid svanger og gjorde aldrig en fausse couche.

Er det dog ikke Synd og Skam, at man ikke i Tide har tænkt paa at samle saa meget som muligt af denne Stormands Værker paa ét Sted, tilgængeligt for Almenheden, der saa godt forstaar hans utilslørede, sande Fremstilling?

Kunde man ikke faa en saadan Samling istand? Vilde det ikke være mere værd at have et Galleris Sale fyldte med Marstrands Malerier og Tegninger, end med det meget inden- og udenlandske Jux, som det i lang Tid har kedet og trættet at beglo i den Kongelige Malerisamling?

For ikke at lade det blive ved Ord, har

---

*) I Rom vare hans Atelier-Vægge fuldt bemalede og Guld værd.

jeg testamenteret Galleriet et Portræt af afdøde Gehejmeraad Holten, malet af Marstrand. At det er godt, derfor borge Marstrands egne Ord, idet han engang, næppe inden for min Dør udbryder, ved Synet af Billedet: «Det er s'gu godt.» Men da det gik op for ham, at det var hans eget Arbejde, siger han, der som bekendt aldrig var tilfreds med, hvad han selv gjorde: «Aah nej.» — Jo, Gu' er det godt, Marstrand!» — «Aah ja, saamænd,» hvorpaa han betragtede Portrættet længe og nøje og maaske med et lille Hjertesuk over, at hans Øjne ikke vare fuldt saa gode som tidligere.

Gid nu mange vilde interessere sig for et «Galleri-Marstrand». Et saadant kunde betale noget af vor Gæld til Kunstneren. —

Senere udstillede den lidt yngre *Skovgaard*. Han slog hurtigt fast, hvad han vilde og kunde, og hans Skov og Skovsø ere godt kendte. Derimod ere vistnok kun faa vidende om, at naar Skovgaard satte sig hen og tegnede et Portræt, blev det lige saa gediegent og sandt, som naar han malede Guds frie Natur.

«Hvem skal jeg lade mig male af?» spurgte engang Etatsraad Ole Suhr mig. «Na-

turligvis af en Landskabsmaler,» svarede jeg. — «Det er s'gu mit Alvor; af hvem synes Du?» — «Spørg Skovgaard; vil han, skal Du se Forskel paa hans Arbejde og de reglementerede Portrætmaleres.» — «Hvordan det?» — «Som mellem en Frilands- og en Drivhus-Plante.» — «Hvorfor det?» — «Fordi den stakkels Portrætmaler hurtigt opslides. Moden kvæler ham.» — «Maden?» — «Ak nej! Moden, den tvinger ham Aar ud og Aar ind til at skjule den nøgne Sandhed under Løgne af ubarmhjærtige Snørliv, Skørter, Krinoliner, Garneringer og af Gud véd hvad. Tænk om Thorvaldsen havde taklet sine Gratier til paa samme Maner.» — «Du vil da ikke, at man skal lade sig male splitter nøgen?» — «For mig gærne; en kunstnerisk Mellemting kunde imidlertid gøre det.» —

Men jeg var jo paa Udstillingen. Ligesom jeg vilde til at gaa, traf jeg en ældre Dame og to unge Piger, med hvem jeg skulde paa Bal om Aftenen. De betroede mig, at de kun vare der for at faa noget at tale om paa Ballet, og jeg tilstod, at det gik mig ligedan. Det var selvfølgelig et meget rart Møde; men

alle mine Skillinger røg til et lille galant Kagegilde i Porten.

Paa Ballet samme Aften fik Udstillingen baade læst og paaskreven. Det, som blev drøftet mest, var to Portrætter*), et af Madam Brøndum, hvis Mand var Chef for en Spritfabrik, og et af Spanieren, Overkammerjunker Yoldi, Formand for Kammerjunker-Lauget. Det første var lige saa ravidansk, som det sidste viste, hvorledes en castillansk Adelsmand ser ud.

Ballet var hos Miss Patterson, der holdt Institut og Pensjon for unge Piger, navnlig fra Vestindien. Hendes egentlige Navn var Pedersen, men den, som kaldte hende saaledes, blev ikke oftere buden til hendes Baller, af hvilke hun holdt otte om Aaret, deraf desto værre to om Sommeren, naar vi vare tilsøs.

De dansende Herrer havde et separat Værelse, hvor Støvlerne toges af og Danseskoene paa; men da man dengang gik med Benklæderne udstrammede mellem Seler over Skuldrene og Stropper under Støvlerne, maatte

---

*) Malet af Monnies.

Herrerne, idet Stropperne ofte vare fastsyede i Buxerne, gøre Toilet, som affødte et lille Hvin, naar de unge Damer gik fejl.

Efter Lire blev der danset Wiener- Tyroler- og Hopsa-Vals, Tempête, Engelskdans, Fandango og «Russisk Kavalleri», hvorimod Françaisen blev bæret med Miss Pattersons egenhændige Klaverspil, da dens Musik endnu ikke var kaserneret i Liren.

Imellem hver Dans fik man kold Kirsebærssuppe og Mandelmælk. Supeen bestod af Smørrebrød og Sandkage med Punsch og Biskop til at slukke Tørsten.

Var Traktementet kun saa som saa, Humøret var glimrende, og vi morede os næsten alt for godt; men ulykkeligvis maatte jeg forlade Ballet, førend det var forbi.

I en af Turene skulde jeg knæle for min Dame, men ak! Da Knæet berørte Gulvet, brast mine nye Buxer med et Skrat, og dér laa jeg i stille Fortvivlelse, under alles lydelige Jubel med mit bare Knæ i sin fulde Glans.

Det kostede mig ganske vist tolv Rigsdaler, men fra den Aften sparede jeg baade

Seler og Stropper og fik frie Benbevægelser, ikke at tale om, at Brystet ugenert kunde voxede den rigtige Vej.

Til Børneballerne hos de Kongelige Herskaber maatte Kadetchefen sende saa og saa mange Kadetter, ikke over en vis Alder, ikke højere end et opgivet Tommemaal, derimod Tykkelsen ad libitum.

Ved den Lejlighed var der stort Halløj, og adskilligt at besejre, da man baade skulde krølles, købe Handsker, Silkestrømper og Sko, men det kom altid i Orden, selv om Pungen var tom. Kammeraterne hjalp.

Disse Miniatur-Hofballer gjordes hovedsagelig til Ære og Glæde for Prinsesserne Marie, Louise og Augusta, Broderen Prins Frits og den unge Prins Christian af Glücksborg, der kom til Kjøbenhavn i Begyndelsen af Trediveerne.

De smukke og indtagende Prinsesser vare naturligtvis Genstand for alle de unge Herrers Hyldest, og ikke faa af disse tabte baade Næse og Mund og mere til midt i al den Herlighed, et Hof byder paa. Iøvrigt var det ikke Herrerne alene, der mistede Ligevægten.

Damerne kom ogsaa paa glat Is, naar de paa det bonede Gulv dansede med de unge Prinser. Begge to vare elegante Kavalerer, navnlig Prins Christian, der paa Ryggen af en Hest søgte sin Lige, uforfærdet som han var.

Da Prinsen vilde ind i Armeen, kom han i Huset hos Chefen for Landkadet-Akademiet paa Hjørnet af Bredgade og Fredericiagade, hvor Prinsens ene Værelse havde det Vindu i Bredgades Stuetage, der ligger nærmest Grønningen. Naar vi Søkadetter Klokker to gik til Akademiet, saa' Prinsen ofte paa Passagen og da ogsaa paa os Kadetter, der med den korte Trøje oven over de sribede Buxer vrikkede afsted i en lynende Fart for ikke at komme for sildig. —

Idet Børneballer uden Kadetter, det vil sige Sø-Kadetter, ingen Art havde, blev der ikke gjort saa lidt for at faa dem med. Da Orla Lehmann indbød os til Bal hos Faderen, Etatsraad Lehmann, gjorde han meget indsmigrende en Slags Undskyldning for, at nogle af Baldamerne vare temmelig unge, men mente dog, at det kunde passere,

da man nærmest i disse Damers Aldersklasse skulde søge sin Hustru. —

Nu var det paa Tide, jeg blev Officer; men mine Kundskaber i Landvidenskaberne vare under det tilladelige, meget fordi min Krop udviklede sig saa stærkt, at der ikke blev noget tilovers for det stakkels Hoved, mest dog fordi jeg var luddoven.

Tilsøs gik det derimod godt. I 1835 havde jeg en udmærket Chance, idet jeg med Anlæg for Søen af og til var saa heldig at putte de Herrer Officerer lidt Blaar i Øjnene. Først ved sammen med Hensen at gøre Stikbouterne oppe paa Krydsraaen saa hurtigt fast, at vi Kadetter rebede dobbelt saa gesvindt som Matroserne. Dernæst vandt jeg i en Kamp mod en Matros-Underofficer, som med en Lanse vilde slaas mod tre Kadetter, hver med Sabel. Med en tyk Plastron over Maven og nogenlunde Mod i Brystet gik vi paa ham, men hurtigt bleve mine to Kammerater nedstødte. Dér stod jeg ene, og min Modstander nød mig som Katten, der leger med Musen. Men han tog sig ikke iagt. Idet han laver sig til at give mig det afgørende Stød, hugger

jeg min Sabel op under hans Lanse, løfter den ivejret, springer ind under den, griber ham om Livet, slaar ham i Dækket og sætter ham hans egen Kniv for Brystet.

I det praktiske havde jeg som sagt gode Kort paa Haanden, og da min Examen begyndte heldig, nærede jeg de bedste Forhaabninger. Men er Enden daarlig er alting . . .

Rent ud sagt, jeg fik ikke Officers-Attest, mærkeligt nok, fordi jeg ikke kunde opramse, hvorledes et Linjeskib udrustes, hvad jeg som bekendt senere magtede med Linjeskibet Frederik VI, hvis næstkommanderende jeg var i 1861.

IX.

Efter Søturen blev jeg Kadet-Underofficer med én Epaulet. Vi vare sex, der uden at faa Forplejning logerede paa Akademiet, hvor der gjordes en intetsigende og kedelig Tjeneste.

De ikke tjenstgørende kunde forlade Akademiet uden for Skoletiden, men skulde møde til Bøn tidligt om Morgenen og om Aftenen Klokken ni, hvilken sidste vi dog i Reglen slap for.

Klokken ti Aften gjordes «lit de parade» for Inspektions-Officeren, hvem den vagthavende Underofficer med Lys i Haanden præsenterede sine Kammerater, der laa afklædte, undtagen de, som kom for sent hjem og maatte springe i Sengen med Støvler og Overtøj paa. Men

det kunde ogsaa hænde, at der slet ingen var i Sengen, og at Brænde, Bøger og en gammel Paryk udfyldte det tomme Rum.

For i dette Tilfælde at være sikker mod en strængere Undersøgelse, gik de som vare hjemme, saa tidligt i Seng, at Sovekammerluften blev mindre behagelig for Officeren, der hurtig tog Næsen til sig og forsvandt uden at se nærmere efter.

En halv Time før Morgenbøn blev Akademiets første Løgn afleveret, idet den vagthavende Underofficer meldte Løjtnanten, at Kammeraterne, der snorksov, vare tørnede ud af Sengen.

Underofficeren stak i Køjen igen og sov ligesom hele Selskabet til fem Minutter før Bøn, da Oppasseren purrede ud, for at alle kunde høre den blive oplæst med søvndrukken Stemme nede paa Salen.

Til en af de Herrer Officerer blev nævnte Melding gjort in puris naturalibus med Sko paa Fødderne og Dolk i Livgehæng.

Sagen var, at den ærede Officer var skaldet og laa i sin Seng med ombundet Hoved, hvorfor Meldingen skete fra Sideværelset. Det

gik altid godt, da Skoene og det raslende Gehæng duperede, og man selvfølgelig ikke kunde se hinanden. —

Havde jeg som sagt tabt Slaget ombord 1835, fordi jeg ikke gad lære nogle Ramser, de fleste kunde have magtet i en halv Snes Timer, gik det ganske anderledes galt næste Foraar, da jeg uden at kunne et Muk fremstillede mig til Officers-Examen tillands. Havde ikke Chefen været min Ven og mine Søture gode, var der næppe bleven noget af at tage Examen om ad Aare.

Paa en Maade havde jeg dog været flittig. Da der om Aftenen ikke var Ro til at læse paa Underofficers-Kamrene, stod jeg op Klokken to om Natten og traskede hen i det Brunske Palæ paa Hjørnet af Bredgade og Dronningens Tvergade*) til Alexander Brun, den nuværende Hotjægermester, der skulde til Forst-Examen. Efter at have faaet ham ud af Fjerene, satte vi os til Bogen. Det var Michelsens tykke Artillerilære, jeg maatte sluge; men Gud bevare mig vel, hvor var den forfærdelig; skulde

---

*) Det nuværende Palæ Moltke.

nogen ønske et Sovemiddel, tag blot dette Pragtværk af en fordums Udenrigs- og Marine-Minister, og jeg svarer for Resten.

Det er Sandhed, naar jeg siger, at ikke alene jeg, men ogsaa min Kammerat, knap var til at faa vaagen, naar Tjeneren Klokken sex bragte os Kaffen paa en Sølvbakke. Denne Opmærksomhed skyldte vi Alexander Bruns Bedstemoder, Gehejmeraadinde Frederikke Brun, født Münter, i hvis Hus jeg ogsaa kom om Dagen, og hvor jeg traf Datidens Skønaander, men ikke Gehejmeraaden, der dengang aldrig forlod sin Stue, lige saa lidt som den bedagede Frue sin Lænestol. Havde denne Dame i sine unge Dage gaaet for fulde Sejl, paa sine gamle Dage laa hun fortøjet paa ét og samme Sted; men Aanden var frisk, og Livet omkring hende indholdsrigt og smukt.

Det Aar faldt Reformationens trehundredaars Jubelfest, i hvilken Anledning jeg mønstrede op med en nymodens Kavej med to Slag. Den tidligere Mode havde til Beskyttelse mod Klimatet og til Skjul for Syndernes Mangfoldighed paa det menneskelige Legeme be-

nyttet en Kavej med ikke mindre end syv Slag; det vil sige, ét med sex paasyede Strimler.

Om man ved denne Forandring har villet illustrere den reformerte Religions Enkelthed lige over for det complicerede i meget af den katolske, har jeg ingen Mening, men vil dog for Læserne af Skrædernes Modejournal notere Anno 1836.

Imens mine Kammerater fuldendte deres Examen, sad jeg Synder sygemeldt oppe paa Underofficers-Kamrene og kukkelurede. Dog kom jeg hurtigt til Besindelse og følte, at tog jeg mig ikke sammen og blev Officer, kunde der af mig ikke blive andet end Matros, blottet for Kundskaber, som jeg var.

Jeg klemte derfor paa og lærte saa godt de fatale Ramser, der Aaret iforvejen havde fældet mig, at jeg, da vi gik tilsøs med Najaden den første Maj, var klar til strax at tage Examen.

Det var et ualmindeligt dejligt Foraar. Hele Naturen stod frisk og kraftig, udfoldende sig hver Dag mere og mere i den milde Varme, hvad der gjorde det alt andet end

indbydende at gaa ud paa Doggers-Banke for at dreje rundt mellem Kabliauer.

Med Trekroners Barkas foran og med tre Mand ved hver af de tyve lange Skibsaarer, blev Korvetten roet ud paa Yderreden, hvor vi, efter at have haft ganske stille, fik et lille Blaf af sydlig Vind, der bragte os ned til Strandmøllen. Men her døde Vinden helt af, og til alle Kadetternes og mange fleres inderligste Glæde maatte der ankres. I fire Dage frydede vi os paa dette henrivende Sted, dasende under Solsejlet, som om det var i Troperne.

Og hvor blev jeg yderligere fornøjet, da Chefen, Kaptejn Blom, en Eftermiddag anmodede mig om at gaa iland og hente ham lidt Grønt fra Skoven. Det var noget for mig, især da han lagde til at fire Kammerater maatte ro Jollen, og det kunde vi vel nok overkomme til Klokken ni, tilføjede han med et elskværdigt lille Smil — og tænk, Klokken var ikke fire.

Nu blev der Halløj med Kommissioner. Der skulde afleveres Breve, købes Fløde, Brød,

Kage og utallige Sager, som om Strandmøllen havde alle Østergades Butiker.

Misundte af alle, kom vi hurtigt afsted, og gik iland ved en Badebro, hvor en smuk Dame, der lænede sig paa en gammel, hvidhaaret Mands Arm, modtog os. Ham kendte vi godt; hans Portræt hang i alle Boglader. Det var gamle Drewsen, en af de værste «fæle Libérale», som, for at hjælpe Bønderne, vilde «klæde de stakkels Godsejere af».

Efter at have udvexlet Komplimenter og faaet anvist en Købmand, bleve vi indbudte til The Klokken syv.

Det slog an. Tænk, et civiliseret Aftensmaaltid isteden for Rugbrød med Smør af tvivlsom Godhed, serveret paa Tinfade, hvis Renhed var endnu mere tvivlsom.

Da Drewsens havde forladt os og Jollen var fortøjet, sprang eller rettere dansede vi hen ad Broen som løsslupne Kalve. Bevæbnede med Tollekniv og Øxe vare vi hurtigt inde i Skoven, oppe i Træerne, og underligt nok forsvandt disse ikke helt, hvad man skulde have troet efter det, vi slæbte ned i Fartøjet, der kom til at ligne en Skovø.

Paa Slaget syv stillede vi ved Strandmøllen.

Udenfor Døren, i Guds frie Natur, havde vi dejlig Skovluft sammen med den pragtfulde af sit Dagværk sejersstolte Sol, som i sit røde Flammehav stod bag Skoven og af og til brød igennem, idet de langstrakte Straaler kastede et forgyldt, mangefarvet Skær ud over det spejlblanke Øresund. Og med Aftensangen fra det kvidrende Fugle-Orkester og med en kildrende Lyst til at boltre os oppe i de grønne Bølger oven paa Toppene af de nys udsprungne Bøgetræer var det, som om en usynlig Magt holdt os tilbage i sit bedaarende Favntag.

Indenfor Døren havde vi en glimrende oplyst Salon med et dækket, velbesat Aftensbord. Men spørg en Søkadet, der kommer iland fra Kadetskibet, hvad et saadant Bord har at betyde; og med Haanden paa Maven bliver han Svaret skyldig i salig Henrykkelse.

Vi stode ogsaa som gamle Fatter Herkules paa Skillevejen midt imellem frisk Skovduft udenfor og varm Koteletlugt indenfor, og det var ikke let at bestemme, hvem der skulde have Palmen, Vorherre eller Drewsen. Men

med Skam at sige, sejrede Koteletterne, og vi gik indenfor og tilbords.

Gud hjælpe de højtærede Matadorer, som give Middage i Fastelavnstiden, hvis deres meget ærede Gæster møde med samme Appetit som vi hin Aften. Alt forsvandt. Koteletter, Tunge, Æg, Salat og meget mere gik i os, og havde det ikke været for et Monstrum af en Chesterost, var der gjort tabula rasa og Fruen fallit.

Men denne elskværdige Dame gik dog til hendes Mands inderlige Glæde sejrrig ud af Kampen. Som Reserve lod hun den ene glohede Omelet rykke frem efter den anden, og ihvor tappert vi holdt ud, maatte vi, da der tilsidst ikke var Plads til mere, strække Gevær for det rige Hus og den kvindelige Overmagt.

Ikke engang Valpladsen beholdt vi. Et lige ind mod Huset rettet Kanonskud drev os fra Bordet og hen til Vinduerne, hvorfra vi saa' Korvetten indhyllet i Krudtrøg iværk med at lette.

Ude paa Broen sagde vi det sidste Farvel. Med Tak, ikke alene for det, vi havde

faaet i os, men ogsaa for det, vi fik med os, satte vi af og roede afsted for en halv Time efter at lægge paa Siden af Korvetten, der igen var tilankers.

Letningen havde kun været en Manøvre, og Kanonskuddet var affyret for at se, om vi Landlovsgaster vare lydhøre og rappe med at parere den højrstede Ordre til øjeblikkelig at komme ombord.

Chefen var vel tilfreds med vor Strandhug og takkede Drewsens ved at brænde et lille Fyrværkeri af, som besvaredes med at illuminere Strandmøllen.

Næste Morgen blev Byttet fordelt. Omplantet i Glas og Flasker, efter i en halv Time at have ligget i fersk Vand, prangede det overalt; ja selv paa Banjerne stode flere Pøsefulde af Bøgegrene og Skovblomster, der bleve saa omhyggeligt passede, at de holdt sig helt ud i Nordsøen. Matrosen er Blomsterven. Lad ham ogsaa engang imellem efter Landlov komme ombord med en lille Gir; i Knap-hullet mangler sjældent en Blomst. —

Vi havde ikke været mange Dage i Nord-søen, da der blev raabt: «En Mand overbord!»

I samme Øjeblik sprang Gottlieb*) og jeg fra Officersbordet, ved hvilket vi den Dag spiste til Middag, lige op gennem Lugen ud i Styrbords Sidefartøj, for at gøre det klar til Affiring.

Isteden for at vente til Baaden var i Vandet, styrtede alle Fartøjs-Folkene ud til os, og den Vægt kunde Jærnjollebommene ikke bære. Den agterste knak midt over, og Baadens Agterende faldt i Søen, imens Forenden blev hængende oppe under den anden Jollebom. Gottlieb fik slaaet Hul i Hovedet, jeg et Par Negle af Fingrene og to Mand gik overbord.

Hækjollen bjærgede begge disse, og Bagbords-Sidefartøj blev sendt efter den Mand, der først faldt i Vandet, og fra hvem Skibet havde tjærnet sig et godt Stykke. Da Folkene imidlertid trak paa Aarerne, som om det galdt deres eget Liv, nærmede Fartøjet sig hurtigt den overbord faldne.

Desto værre sloge Kræfterne ikke til, og han sank med Hænderne højt iveauet.

Dog kæmper han endnu for Livet. Med

---

*) Døde som Kryds-Told-Inspektør.

en sidste Anstrængelse hæver han sig og griber efter Solen, som han har lige i Øjnene.

Men hans Tid var omme. Blytung synker han tilbunds, imens en Sky gaar forbi Solen. Og da er Baaden ikke tyve Alen fra ham.

Lige saa ihærdigt Folkene havde roet, lige saa lamslaaede sade de nu ved Aarerne. Det var dog kun et Øjeblik. Alle som én sprang op, de vilde ud efter den forulykkede, og det var ikke let at holde dem tilbage.

Den Dag blev der ikke talt. Ingen kunde faa Øjnene fra den vaade Grav. Selv Sønnen bragte ikke Ro — Dødskampen gentog sig i Drømme. —

X.

Det var niende Aar, jeg sejlede med Kadetskibet. To Gange havde jeg været baade paa Færøerne og Island, men aldrig i fremmed Havn; derimod i Ebeltoft, Aarhus, Sønderborg, Flensborg, Kallundborg og Nyborg.

Fra Sønderborg, hvor vi besaa' Christian den andens Fængsel, toge vi til Augustenborg. Paa dette Slot fandtes ikke andet mærkeligt end nogle langbenede Heste og en korthalset Dværg, der som Hejdukke lukkede Døren op for det Hertugelige Herskab. Men for lille til at naa med Haanden, maatte han bruge Knivtang; en forunderlig Parodi paa Kammerjunker Tjenesten. —

Med Hensen toge fire af os fra Flensborg til hans Fødeby Slesvig og vi tilbragte dér to

tre Dage. Hyggelig var hans smukke Søster, til hvem vi alle kurede, men meget uhyggelig det saakaldte Galehus, for hvilket Professor Hensen var Forstander.

Fra dette har jeg Indtrykket af en bred Midtergang, omtrent som i Christiansborgs Stalde med Baase paa begge Sider inden for stærke Jærngittere.

I en af disse Baase sad en Kæmpekarl, klædt ud som Indianer med Krone paa Hovedet. Han troede sig at være Konge. Men havde hans Tanker frit Løb, hans Ben havde det ikke; de vare lænkede til en Sten, ligesom hans Arme.

Staklen var rolig og majestætisk, indtil han fik Øje paa vort Selskab, da foer han rasende imod os og stivnede sine Lænker som en Ankerkæde, der tårner op for en Braadsø mod Bougen af et opankret Skib.

Det var gruopvækkende, og værre blev det, da han udstødte et Brøl, der ikke kan beskrives. Scenen var saaledes, at Besøget ikke gentoges. —

Fra Kallundborg besøgte nogle af os Lerchenborg. Gennem en Baglaage kom vi ind i

den store Have, hvis brede og nydeligt revne Gange vi af bedste Evne trampede til.

Efter at have spankuleret lidt fik vi Øje paa Slottet og vilde just til at hilse paa Herskabet, der syntes at nyde Søndagen i de store aabne Vinduer, da vi bleve anraabte bag fra.

Det var en galloneret Tjener, der kom halende efter os med en venlig Indbydelse fra Greven, paa samme Tid han i al Ærbødighed anmodede os om at gaa tilbage den Vej, vi vare komne og om ad Gaarden.

Et Øjeblik efter knaldede Champagnen, der tillige med Jordbær og Fløde, næsten saa tyk som Smør, forsvandt i os til stor Glæde for de gamle Folk, den nuværende Besidders Oldeforældre. Til Slutning udbragte Lensgreven vor Skaal med Tak, fordi vi havde besøgt Lerchenborg, og bad om Undskyldning fordi han havde ladet Tjeneren trække os baglængs ud af Haven; men den var pyntet til Ære for Prinsesse Juliane, der havde meldt sig til næste Dag, og vi maatte nødtigt ødelægge flere revne Gange. —

Naar jeg med Kadetskibet var i Nyborg, havde vi altid Bal, til hvilket jeg kom lidt sent, da jeg først havde været ude paa Hindemae og opfrisket gamle Minder og forevist nogle af mine Kammerater dette mit tabte Paradis. Alt var her som før, men jeg var dog lidt fornærmet paa Josephine, der havde forlovet sig. Hun kunde ogsaa godt have ventet paa mig, til jeg blev Løjtnant; det vilde hun nu ikke, og jeg maatte lade mig nøje med Venskab.

I Nyborg skulde jeg imponere Byen og mine Kammerater ved at vise den Ridedygtighed, jeg var sikker paa at have bevaret fra mit første Ophold paa Hindemae, og jeg kom ogsaa galant op paa Schalburgs Blodshest. Men næppe var jeg ude paa Gaden, før den, efter at have stejlet, slog bag ud, saa jeg fløj for efter med begge Knæ op i Sadlen, Ansigtet ud mellem Hestens Øre og Armene omkring dens Hals, mens den i lynende Fart satte afsted op ad Kongegade og Slotsgade, hvor først Hatten røg af og saa Dolken.

Der var ikke andet for end at lade staa til, og det gjorde jeg. Under Kammeraternes

lydelige Halløj regnede det med Vittigheder. «Hold godt Udkig! Tungen lige i Munden! Midtskibs med Roret! Tre Reb ind!» Naa, det maatte man finde sig i, men at hele Vejen var bestrøet med Blomster og grønt*), det var mere end Dril, det var Haan. Jeg maatte ogsaa høre, baade fra Drengene paa Gaden og de unge Piger i Vinduerne, at jeg red Bryllup ind**) for Toldkontrollørens kønne Datter, der stod færdig med Myrtekrans og Brudeslør for at køre til Kirke.

Det ædle Dyr befordrede mig imidlertid forbi Latinskolen ud til Reberbanen, der laa langs Volden ved det gamle Slot, op paa hvis Tag Aben i sin Tid transporterede Christian II som Barn***). Heldigvis fik min Durkløber sine Forben ind i Rebene, og bardovs, der laa den, og jeg med, lige i Armene paa et Par Slaver, som reparerede Volden.

---

*) Gaderne bestrøs med Blomster og grønt ved Bryllupper, Konfirmationer og andre Højtideligheder.

**) En fynsk Skik, som begyndte at gaa af Brug.

***) Sæt at Abekatten havde smidt Hans Kongelige Højhed ned fra Taget paa Nyborg-Slot. Mon saa ikke Listen over den svenske Adel var bleven større og den over Nordens regerende Kongefamiljer mindre?

Da der ikke var noget ivejen, hverken med Hoved, Hals eller Ben, kom vi hurtigt i Orden. En Slave red Hesten nok saa statelig hjem til Kadetternes store Fornøjelse, og jeg skyndte mig slukøret ud til Hindemae, efter først at have takket og betalt de flinke Slaver, uden hvis Hjælp jeg næppe havde klaret mig.

Denne min sidste Rejse som Kadet gik iøvrigt glat, da vor flinke Chef gjorde os Livet behageligt, og næstkommanderende, en høj, massiv Mand, ikke fortrædigede os.

Om ham fortaltes, at paa et Bal engagerede han en høj og smuk Dame, men fik det Svar: «Nej Tak, Hr. Løjtnant, der skal en Kaptejn til at føre en Fregat.» Hun havde nemlig hørt ham sige: «Det var Fanden til Fregat.» Men bønhørte Damen ham ikke dengang, saa gjorde hun det senere og blev hans lykkelige Hustru.

Efter at hele Examen var overstaaet, og jeg med en udmærket Officers-Attest fik den anden Epaulet paa den venstre Skulder, ankrede vi en Morgen tæt inde under Sjællands Kyst, der sendte os en saa dejlig Høduft, at jeg for min Part syntes, at Livet var overmaade rart.

Men et ordentligt Nakkedrag, og jeg laa næsegrus over Maven paa en Kadet, idet jeg tværs over min Ryg havde en Matros, der havde gjort en lille Luftrejse oppe fra Kryds-mærs*).

Lykkeligvis var han tørnet med Ryggen mod Mesan-Gaffelen og fra den drattet ned paa Bommen, som han dog mere var gledet ned ad end stødt imod.

Og da var det, at han, med Maven paa min Ryg, slog mig i Dækket, saaledes at min Mave kom tværs over Kadettens.

Paa lidt Ømhed nær kom ingen til Skade, idet Stødet fordelte sig gennem vore tre Maver, der fjedrede sig. —

Efter endt Togt begyndte jeg strax at læse, men kunde dog ikke helt rive mig løs fra Selskabslivet. Navnlig kom jeg meget hos Enkefru Bügel, en begavet, men noget excen-trisk gammel Dame, i hvis Salon blandt andre Fru Heiberg som ung Pige og H. C. Andersen skinnede.

---

*) En Højde som fra anden Sal.

Da han og jeg engang mødtes i Entreen hos Fru Bügel, kunde han ikke modstaa Fristelsen til at faa et længe næret Ønske opfyldt, det nemlig, at skue sig selv i Uniformskjole med trekantet Hat paa Hovedet.

Hvor det var fornøjeligt at se H. C. Andersen som Søkadet foran Toiletspejlet og med de store Bevægelser, som han ingen Kommando havde over; og hvor var han rørende i sin Glæde, der imidlertid var blandet med Vémod over ikke altid at kunne tage sig saa godt ud.

Smuk i Ordets strængeste Betydning var H. C. Andersen ikke, men der var alligevel meget i denne store Mands Ydre, der fuldstændig stemmede med hans rige Sjæl.

Underholdende i Selskabslivet var han kun, naar han talte eller fortalte om sig selv, om hvad han saa' og tænkte, og om hvad han skrev. Det øvrige kom ham ikke ved. Hvem der glædede sig til at være hans Nabo ved et Middagsbord, maatte søge Fornøjelsen i alt andet end i Samtale med vor berømte Digter, der ved saadan Lejlighed som oftest var langt borte i Fantasiens Rige.

Forresten var han ikke saa anerkendt, som Nutiden har Grund til at tro. Folk havde den Gang lige saa lidt som nu Højsind nok til at udtale en Ros helt ud. Fandt man hans Tanker smukke, var det galt med hans Maade at fremstille dem paa, og han blev heglet godt igennem, fordi hans Retskrivning ikke var bibelfast efter Molbech.

Navnlig generede de store Begyndelses-Bogstaver ham, men han havde altid en eller anden elskværdig Undskyldning for sine Fejltagelser. Engang skrev han Hund med lille h. Da man foreholdt ham det, sagde han meget fornøjelig: «Ja men Kære! Hunden var saa lille.»

Vinteren gik dog mest med at læse, og efter Nytaar var jeg kun én Gang ude, og det var hos min Chef. Da jeg som vagthavende en Aften henimod syv kom ind til ham med Meldebogen, sad han midt imellem lutter Skønaander, der aandeløse lyttede til Weyses Fantasier paa Klaveret.

Inden for Døren slap jeg, men heller ikke mere. Betaget som alle de andre af Weyses Flugt mellem Himmel og Jord, stod jeg stir-

rende ins blaue hinein, da jeg, som om man havde givet mig én paa Hovedet, kom plat ned paa Jorden ved Wulffs: «Hvad Satan staar han dér og gaber efter?»

Weyse, hvis Spil sluttede hendøende, blev halv forskrækket, de andre lo, jeg vaagnede, og det endte med, at Wulff under Selskabets Bifald bød mig komme tilbage, naar jeg var færdig oppe paa Salene. —

I April 1837 bestod jeg endelig Officers-Examen tillands, men kun lige netop. Da Wulff havde oplæst alles Karakterer, viste han mig den Artighed endnu engang at nævne, hvor meget, eller rettere, hvor lidt, jeg havde faaet, idet han spurgte, om jeg forstod ham.

I halvfemte Aar var jeg Præliminarist og i halv ottende Kadet, et akademisk Liv paa tolv Aar, af hvilke lidt over to paa Søen. Men hvad havde jeg lært? Med Undtagelse af Sømandsskab, Navigation og Gymnastik intet, trods de mere end tusend Timers Undervisning i hvert Fag.

Jeg skal blot nævne Tegning og Dans. Med Blyant havde jeg kopieret Preislers Figurer, Raphaels Madonnaer med Sortkridt og

Claude Lorrain med Tusk. Men tegne et Glas eller en Klods efter Virkeligheden, nej, det kunde jeg ikke, i det mindste havde jeg ikke lært det.

Og Dans! Hvormange Gange har jeg ikke halvsyv om Morgenene, ligesom alle de andre næsten i Søvnne staaet klasket op til Muren og gjort Battements efter Hr. Hegelunds Violin, der hvinede og i den tidlige Morgenstund skar i Underlivet. Og hvad har jeg ikke døjet for at lære den klassiske Dans, som flere af Kadetterne kunde bedre end mange af Corps de Ballet, men som for mig var en Umulighed. Vor Lærer, Hr. Larscher, var fortvivlet og sagde, at der aldrig blev noget af mig, uagtet han rigtignok havde hørt, at jeg slog an paa Ballerne.

At han kun vidste det af Hørensagen kom af, at han ikke lærte os noget som helst af Selskabsdans. Han sigtede højere. Men havde jeg ikke lært Dans, endnu mindre havde jeg lært Dansk.

Efter Examen var der Ferie i to Dage, paa hvilke hele Akademiet blev vasket, skuret, pudset og poleret til den Fest, som hvert Aar

sluttede vort Vinterkursus med en Præsentation for Kongen og en stor Del af det mandlige Hof.

Forestillingen bestod i fremlagte Pragt-Exemplarer af Kadetternes Tegning og Skrivning, hvorpaa der var anvendt enorm Tid. Desuden blev der gjort Gymnastik, fægtet og danset, alt i alt, hvad et Institut for døvstumme ogsaa kunde have leveret.

Selve Festdagen Klokken fem mødte hele Akademiet, Officerer, Lærere, Kadetter og to Tamburer, en Slags Pedeller med store gule Uldepauletter, alle i strammeste Puds.

Ifølge sin højt betroede Stilling som Akademiets Portner aabnede den alderstegne de Poza, en Spanier af ædelt Blod, paa Slaget sex Akademiporten. Han bukkede for Hoffets gamle Kavalerer, der ude paa Gaden havde forladt deres Vogne og i kort Galop hinkede gennem Porten for oppe paa Trappen med bøjet Ryg at danne Allé for Suverænen.

Da disse Herrer vare opstillede, svingede tre Løbere med Blomsterkurv i Huen, rød Skødtrøje, gule Knæskindbuxer og hvide Strømper ind ad Porten tæt foran to rødsnude,

hvide Hingste i guldræmmet Seletøj, trækende Guldkareten med Frederik VI inden i som Admiral.

Med en ægte Spaniers Selvfølelse hilste de Poza de tre Løbere, kigede med patriotisk Stolthed paa Hingstene, som han forment skyldte Andalusien deres Herkomst, og gjorde sin Reverens for Majestæten saa godt, at ikke mange Hofmænd kunde gjøre ham den efter.

Da Hans Majestæt lykkelig og vel kom op paa Salene, hvor Prinserne modtog Allehøjstsamme, holdt Wulff en Tale om alt hvad Akademiet, Landet og hele Verden skyldte Kongen, og overdængede Majestæten med saa megen Ros, at den Gamle blev utaalmodig og vilde ligesom stoppe Talens Flugt. Men Wulff lod sig ikke forbløffe, han var gammel i Tjenesten, og for fulde Sejl satte han med frejdigt Mod Kurs lige paa Himlens Velsignelse, som han i rigeste Maal nedbad over Konge og Folk i al Evighed.

Efter Talen kilede Kadetterne ned i Forgaarden gennem Mellembygningens Port, der i Dagens Anledning havde faaet en næsten

desinficerende Udrensning og over Kadetgaarden ind i Gymnastikhusets store Sal.

Admiralitets-Herrerne og Hoffets Personale orkede saa hurtigt de formaaede bag efter og fyldte end yderligere den i Forvejen godt bepakkede Sal.

Imens lod man Kongen passere de med Tegninger og Skriverier belagte Borde for tilsidst at lade Majestæten havne nede i Gymnastiksalen.

I det Øjeblik Kongen viste sit lyse Hoved, leverede Hegelund en Fanfare paa blæsende Instrumenter, under hvilken hele Menigheden bøjede sig i en næsten ret Vinkel, undtagen vi Kadetter, der stode ret med vid Udsigt over alle de i allerdybeste Underdanighed krummede Rygge.

Gymnastiken interesserede øjensynligt gamle Frederik, og den endte med Kontrahugning saaledes, at den, som fik to Hug, traadte af. Vi vare tretten. Gottlieb og jeg begyndte, men han maatte ligesom ti andre vige Pladsen, og tilsidst stod jeg vis á vis tykke Buchwald.

Hurtigt havde hver et Hug, og lige iltre efter at sejre, faldt vi ud paa én Gang. Jeg fik vistnok det første Hug, men da vor Lærer, Kaptejn Hansen af Livjægerne*), vilde, at jeg skulde vinde, forsikrede han Kongen i alledybste Underdanighed, at begge Hug faldt samtidigt, hvorpaa Hans Majestæt allernaadigst resolverede, at Kampen skulde fortsættes.

Nu galdt det. Jeg havde Stemningen for mig, men var træt, og da min Modpart mødte med hele sin Krops Styrke, vilde han lig en Maximus Cunctator trække Striden i Langdrag, for, efter helt at have udmattet mig, at staa som Sejerherre.

Da det gaar op for mig, tager jeg mig sammen, og i et rasende Udfald smælder ham en paa Siden af Hovedet, saa hans Hugge-
maske ryger af og lægger sig loyalt foran Fødderne af Majestæten, som ler og pruster til den sejrende, men helt ud i Sokkerne matte Teaterhelt.

---

*) Det Korps, der nu er ifærd med at opstaa fra Gravens lange Hvile under Oberst Ahrenholz.

Derefter fulgte Dansen: Soloer, Pas de Doiser og Troaser sluttende med, at hele Korpsset i lange Spring styrter frem mod Frederik VI, som om det var til Æntring. Men der var ingen Fare. Med ét svingede alle tilhøjre med tre Pas de Basker, saa tilvenste med tre Pas de Bøffer, helt rundt, højt op ivejret, for at ende som vi begyndte med samlede Hæle, hvad der var mit sidste Offer paa Kadetlivets Alter.

Saa ser Kongen venligt paa os, pruster, siger noget — og vi, der vare færdige med vore Examinere, ere Officerer!

Efter fuldendt Fanfare med tihørende buk-kende Dekoration humpede Hoffolkene, saa hurtigt de kunde, gennem de forskellige Gaarde, som om det var til Væddeløb med Forhindringer, for at naa Vognene ude i Bredgade, imens den gamle Konge steg ind i Guldkaarten foran Gymnastikhuset.

Denne Gang fik Majestæten ikke de Pozas Hilsen, da han, naturligvis de Poza, laa død-drukken paa sin Ryg, og Majestæten maatte lade sig nøje med, at Madam de Poza gav et venligt lille Nik, saadan som hun havde lært

det i sit gamle Hjem Nyboder og saadan som Frederik VI med sit ligefremme Væsen holdt mest af.

Mindst anede Monarken, at der i Guld-karetens Magasin havde ligget to fra Hoffet reddede Flasker fin Cognac, der havde fældet vor Spanier, i hvis beskedne Bolig de Herrer Løbere havde tømt Flaskerne, drukket Kongens Skaal og de Poza fuld.

Om ogsaa disse tre Herrer Blomsterhuer vare noget tunge paa Hjemvejen, passerede de dog med Anstand Porten sammen med deres firbenede Kammerater, og denne Gang var det Løberne, der med Selvfølelse saa' gennem Portnerruden ned paa den alt andet end selvbevidste Spanier.

Ihvor megen Stads, der den Dag havde passeret Akademiporten, saa tror jeg dog, at vi unge Officerer, der, ikke et Kvarter efter at Kongen var borte, tog rejsaus i civile Klæder, syntes allerbedst om os selv. I alle Tilfælde var jeg nu Sekond-Løjtnant, hvad jeg fik sort paa hvidt for i min Udnævnelse saaledes lydende:

Vi Frederik den Sjette,

af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders
og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stor-
marn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg,

Gjøre vitterligt:

at Os Elskelig Væde

Otto Alexander Klemme Wilde,

som har de i Indfødsretten fastsatte Egenskaber, er af Os
under 10de i denne Maaned allernaadigst bleven udnavnt til

Secondlieutenant i Vor Søe-Stat.

Thi skal han være Os, som sin absolute og souveraine
Arve-Konge og Herre, lydig, huld og tro, og i alle Maader
søge og befordre Vort Gavn og Bedste, Skade og Fordærv
derimod af yderste Magt og Formue hindre og afværge. I
Særdeleshed skal han af al Kraft og Formue derhen trage,
sine Ydretter dirigere og arbeide, at Vort absolutum domi-
nium, Souverainitet og Arverettighed over Vort Kongerige
og Vore Lande uforanderlig conserveret og paa Vore ret-
mæssige Arvesuccessorer i Regjeringen forplantet og frem-
sat vorder, hvorpaa han Liv, Gods og Blod skal forpligtet
og skyldig være at vove og tilfætte; aldrig tilståede eller sam-
tykke at Nogen, i Hvo det og være maatte, Noget derimod
i nogen Maade, hemmelig eller aabenbar, som præjudiceerligt
kunde være, foretager, taler eller handler, men saafremt
noget Saadant skulde, imod Forhaabning, skee og ham vitter-
ligt og bekendt vorder, sig ikke alene derimod sætte; men
endog det Os uden Ophold tilbørligen aabenbare. Ligeledes
skal han Vore Instructioner, Søekrigsartikler og Forordninger,

jom enten allerede givne ere eller herefter givne vorde, tilbørligen efterkomme, og udi alle Krigsbestillinger og ham betroede Forretninger sig med største Flittighed, villig og hørfom lade finde og bruge, med Liv og Blod, overalt og imod Alle, naarjomhelst og hvor han bliver commanderet, jaavelsom og ved alle andre forefaldende Leiligheder sig saaledes skikke og forholde, som det en ærefjær, tapper Secondlieutenant og tro Kongelig Tjener egner, bør og vel anstaaer og som han agter at svare og være bekjendt, efter den Os derpaa af ham allerunderdanigst afslagte Trofskabseed. For hvilken hans allerunderdanigste tro Tjeneste han nyder den aarlige Besoldning, som i Vor Søe-Stats-Betalings-Reglement nu er eller herefter bliver for ham opført.

Givet i Vor Kongelige Residentstads Kjøbenhavn
den 18de April 1837.

Under Vort Kongelige Segl.

(L. S.)

Efter Hans Kongelige Majestæts allerhøieste Befaling.

Admiralitetets og Commisfariats Collegium.

**S. Holsten. Schonheyder. Kinch. Wiborg.
Uldall.**

Udnævnelses Certificat

for

O. N. K. Wilde,

jom Secondlieutenant i Søe Staten.

T. Tillge.

RETTELSER.

Side 11 L. 4 fra oven: over den, læs: over Aæn.

Side 21 L. 9 fra oven: smukke, læs: ældste Søster
Enkefru Zinn og hendes smukke...
